

Rada Gminy Stare Babice

Wójt Gminy Stare Babice

**STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
GMINY STARE BABICE
DO ROKU 2020**

(aktualizacja)

powiat warszawski zachodni
województwo mazowieckie

Stare Babice, wrzesień 2006 r.

Radni Rady Gminy Stare Babice:

Antoni Gašowski - Przewodniczący Rady Gminy	
Joanna Regulska - Wiceprzewodnicząca Rady Gminy	
Grzegorz Szuba - Wiceprzewodniczący Rady Gminy	
Tadeusz Chudecki	Jerzy Piętocha
Mariusz Dzyga	Leszek Poborczyk
Stanisław Karpiński	Justyna Szczepanik
Henryk Kuncewicz	Waldemar Szelenbaum
Agnieszka Matuszewska	Tadeusz Wiśniewski
Lucyna Molak	Marianna Wójtowicz

Wójt Gminy Stare Babice: Krzysztof Turek

Zastępca Wójta Gminy Stare Babice: Jolanta Stępiak

Sekretarz Gminy Stare Babice: Wiesława Wojtachnio

Skarbnik Gminy Stare Babice: Grzegorz Kowalczyk

Sołtysi i sołectwa:

Józef Kozłowski - Blizne Jasińskiego	Mirosław Skoneczny - Koczargi Nowe
Krzysztof Wąsikowski - Blizne Łaszczyńskiego	Józef Żółtowski - Koczargi Stare
Elżbieta Szelenbaum - Lubiczów	Kazimierz Lade - Koczargi Nowe Bugaj
Sylwester Klimek - Latchorzew	Jan Modrzejewski - Wojcieszyn
Elżbieta Czerwonka - Babice Nowe	Edward Pytlakowski - Zalesie
Antoni Stanisław Więsyk - Stare Babice	Lucjan Dzwonkowski - Wierzbin
Irena Świergocka - Kwirynów	Stanisław Michrowski - Borzęcin Duży
Włodzimierz Sulwiński - Janów	Jadwiga Janasz - Borzęcin Mały
Wacław Osiński - Klaudyn	Dorota Szymańska - Topolin
Andrzej Rybczyński - Lipków	Maria Wawrzyniecka - Stanisławów
Stanisław Lesisz - Zielonki Parcela	Jan Połec - Mariew
Tadeusz Kuzmowicz - Zielonki Wieś	

Opracowanie:

Referat Rozwoju Gminy

Konsultacja metodyczna:

dr Marek Ziółkowski

Katedra Ekonomiki i Finansów Samorządu Terytorialnego - Kolegium Zarządzania i Finansów, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa

Spis treści:

1.	Wprowadzenie.....	1
2.	Ogólna charakterystyka Gminy Stare Babice.....	4
2.1.	Położenie, obszar i ludność	4
2.2.	Środowisko przyrodnicze	6
2.3.	Dziedzictwo kulturowe.....	8
2.4.	Infrastruktura techniczna	10
2.4.1.	Wodociągi i kanalizacja	10
2.4.2.	Elektroenergetyka.....	14
2.4.3.	Gaz sieciowy	15
2.4.4.	Gospodarka odpadami stałymi	17
2.4.5.	Drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie oraz ruch drogowy	18
2.4.6.	Transport publiczny.....	19
2.5.	Infrastruktura społeczna	20
2.5.1.	Oświata i wychowanie	20
2.5.2.	Kultura.....	22
2.5.3.	Ochrona zdrowia	24
2.5.4.	Sport i rekreacja	25
2.5.5.	Pomoc społeczna.....	26
2.5.6.	Mieszkalnictwo	28
2.5.7.	Zagospodarowanie przestrzenne	30
2.5.8.	Gospodarka finansowa	31
2.6.	Działalność gospodarcza	31
3.	Uwarunkowania i problemy rozwoju Gminy Stare Babice	33
3.1.	Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju.....	33
3.2.	Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju	37
3.3.	Główne problemy rozwoju	42
4.	Zrównoważony rozwój jako podstawa gospodarowania w Gminie Stare Babice.....	43
5.	Cele rozwoju Gminy Stare Babice	47
5.1.	Zasady formułowania celów rozwoju.....	47
5.2.	Generalny cel kierunkowy	49
5.3.	Strategiczne cele rozwoju	52
6.	Strategiczne programy działań realizacyjnych.....	53
7.	Uwarunkowania realizacji ustaleń strategii.....	57
8.	Kontrola, monitoring i ocena efektów realizacji ustaleń strategii.....	61

1. Wprowadzenie

Niniejszy dokument - **Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Stare Babice do 2020 roku** aktualizuje „Strategię Rozwoju Gminy Stare Babice 2002-2015” uchwaloną przez Radę Gminy Stare Babice w dniu 26 września 2002 r. Do podstawowych merytorycznych przesłanek stojących u podstaw tej aktualizacji zaliczyć należy:

- Członkostwo Polski w Unii Europejskiej i wynikające z tego możliwości pozyskiwania przez Gminę Stare Babice środków finansowych z funduszy pomocowych tej organizacji (fundusze strukturalne i Fundusz Spójności) na współfinansowanie projektów rozwojowych, w tych inwestycyjnych – gmina już z takich możliwości skorzystała.
- Konieczność dostosowania horyzontu czasowego dokumentów strategicznych, do co najmniej siedmioletniego cyklu budżetowego Unii Europejskiej - kolejny budżet obejmuje lata 2007-2013 - niniejszy dokument obejmuje więc dwa kolejne okresy budżetowe,
- Zapewnienie kompatybilności ustaleń dokumentów strategicznych Gminy Stare Babice z celami i kierunkami działań realizacyjnych zawartych w dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym, województwa mazowieckiego i powiatu warszawskiego zachodniego na lata 2007-2013 - jest to wstępny warunek ubiegania się gminy o współfinansowanie środkami pomocowymi Unii Europejskiej realizacji projektów komunalnych.
- Sukcesywne wdrażanie w życie zasady: zrównoważonego rozwoju, racjonalnego gospodarowania i partycypacji społecznej.

Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Stare Babice do 2020 roku prezentuje w swej treści **długookresowy program działania, określający strategiczne cele rozwoju oraz wskazujący kierunki działań realizacyjnych**. Ogólnie biorąc, zapisy tego dokumentu odpowiadają na podstawowe pytanie: *co powinniśmy zrobić, aby jak najlepiej zaspokajać zbiorowe potrzeby mieszkańców Gminy Stare Babice?*, mając oczywiście na uwadze uwarunkowania wewnętrzne (zwłaszcza zasobność finansową budżetu gminy) i zewnętrzne (krajowe i europejskie) jej bieżącego funkcjonowania i dalszego rozwoju.

Z uwagi na fakt, iż misja (główny cel kierunkowy) oraz cele strategiczne sformułowane cztery lata temu w pierwszej „Strategii Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2002-2015” nie straciły swojej aktualności, prace nad aktualizacją istniejącej strategii ograniczono do:

- Przedstawienia aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy,
- Przeprowadzenia analizy uwarunkowań rozwoju Gminy Stare Babice (uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych oraz wskazania głównych problemów dalszego jej rozwoju),
- Weryfikacji strategicznych programów działań realizacyjnych, zawierających zestaw planowanych przedsięwzięć realizacyjnych, służących realizacji ustalonych celów rozwoju Gminy Stare Babice,
- Wskazaniu głównych uwarunkowań oraz zasad kontroli, monitorowania i oceny przebiegu realizacji ustaleń strategicznych.

Niniejszy dokument pt. **Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Stare Babice do 2020 roku** uwzględnia ustalenia dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu:

1. krajowym:

- Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 (założenia),
- Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) 2007-2013 - wstępny projekt (dokument określa cele, priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty Europejskiej na lata 2007-2013),

2. wojewódzkim:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013 (wstępny projekt),
- Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2020 roku,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego,

3. powiatowym:

- Strategią rozwoju powiatu warszawskiego zachodniego do 2015 roku,
- Planem rozwoju lokalnego powiatu warszawskiego zachodniego do 2013 roku.

Stąd też, cele rozwoju Gminy Stare Babice zawarte w niniejszym dokumencie są zgodne z celami i priorytetami zawartymi w wyżej wymienionych dokumentach. Umożliwia to,

z punktu widzenia formalnego, ubieganie się Gminy Stare Babice o dofinansowanie przewidzianych do realizacji przedsięwzięć rozwojowych (projektów), w tym inwestycji komunalnych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej w latach 2007-2013.

Planowane zadania realizacyjne zapisane w niniejszym dokumencie były przedmiotem konsultacji społecznych w trakcie prac planistycznych nad Wieloletnim Planem Inwestycyjnym na lata 2007-2013 przyjętym uchwałą Gminy Stare Babice Nr XXXIX/322/06 z dnia 29 czerwca 2006 r.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Stare Babice

2.1. Położenie, obszar i ludność

Gmina Stare Babice należy do Powiatu Warszawskiego Zachodniego położonego w centralnej części Województwa Mazowieckiego. W skład powiatu wchodzi siedem gmin: Błonie, Izabelin, Kampinos, Leszno, Łomianki, Ożarów Mazowiecki oraz Stare Babice. Gmina Stare Babice leży na obszarze odznaczającym się najbardziej dynamicznym rozwojem w całym kraju. Jest to zachodnie pasmo warszawskiego obszaru metropolitalnego, obejmującego obok powiatu grodzkiego m. st. Warszawy, powiaty: warszawski zachodni, grodziski, pruszkowski, piaseczyński i legionowski.

W skład Gminy Stare Babice wchodzi następujące miejscowości: Babice Nowe, Blizne Jasińskiego, Blizne Łaszczyńskiego, Borzęcin Duży, Borzęcin Mały, Buda, Janów, Koczargi Stare, Koczargi Nowe, Klaudyn, Kwirynów, Latchorzew, Lipków, Lubiczów, Mariew, Stanisławów, Topolin, Wierzbina, Wojcieszyn, Zalesie, Zielonki Wieś, Zielonki Parcela oraz Stare Babice, które spełniają rolę centrum administracyjnego gminy.

Łącznie w skład gminy wchodzi 23 wsie, z których największe obszarowo (ponad 500 ha) to: Borzęcin Duży, Klaudyn i Wojcieszyn. Najwięcej gospodarstw domowych skupiają miejscowości (powyżej 300 gospodarstw): Stare Babice, Blizne Łaszczyńskiego, Borzęcin Duży, Klaudyn, Latchorzew.

Obszar Gminy Stare Babice leży w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy. Do niedawna była to typowa gmina rolnicza, obecnie znajduje się w fazie intensywnego rozwoju na skutek coraz silniejszego oddziaływania Warszawy. Gmina graniczy bezpośrednio od strony wschodniej z m.st. Warszawą (dzielnice: Warszawa Bemowo i Warszawa Bielany), od strony południowej z Gminą Ożarów Mazowiecki, od zachodniej z Gminą Leszno, a z północy z Gminą Izabelin. Odległość granic gminy do centrum stolicy wynosi ok. 10 km.

Gmina Stare Babice jest jedną z ośmiu gmin, w skład których wchodzi obszar Kampinoskiego Parku Narodowego. W otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego znajduje się

80% powierzchni gminy. Północna część gminy położona jest w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego i obejmuje całość wsi Buda oraz części wsi: Mariew, Stanisławów, Wojcieszyn, Koczargi Stare i Lipków.

Na terenie gminy znajduje się również fragment kompleksu leśnego Park Leśny Bemowo z rezerwatami przyrody: Łosiowe Błota i Kalinowa Łąka.

Południe Gminy Stare Babice zachowało rolniczy charakter, wysokiej klasy gleby równiny Błońskiej sprzyjają rozwojowi produkcji ogrodniczej i stanowią zaplecze warzywne dla aglomeracji warszawskiej.

Północ przekształca się w podmiejski zespół osiedli mieszkaniowych. Tu skupiają się też głównie punkty handlowe i usługowe oraz hurtownie.

Komunikacyjną osią jest ulica Warszawska (droga wojewódzka nr 580) biegnąca od granic Warszawy w kierunku Leszna i Sochaczewa dzieląca gminę na część południową i północną.

Powierzchnia gminy wynosi 6.349 ha, w tym: gruntów rolnych i odłogowanych 4.466 ha, co stanowi 70,34 % wszystkich gruntów, użytków leśnych 1.207 ha, co stanowi analogicznie 19,01%. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 521 ha, co stanowi 8,21%. Powierzchnię pozostałych gruntów 155 ha zajmują wody (rowy) i nieużytki.

Powierzchnię oraz zmiany liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy prezentuje poniższe zestawienie:

L.p.	Nazwa miejscowości	Powierzchnia (ha)	Liczba mieszkańców (osoby)		Przyrost liczby mieszkańców w latach 1995-2005
			1995	2005	
1.	Stare Babice	420	1 603	1797	194
2.	Babice Nowe	205	462	510	48
3.	Blizne Jasińskiego	89	856	927	71
4.	Blizne Łaszczyńskiego	133	702	775	73
5.	Borzęcın Duży	766	1 100	1192	92
6.	Borzęcın Mały	200	269	284	15
7.	Buda	123	45	27	-18
8.	Janów	258	236	343	107
9.	Klaudyn	575	826	1190	364
10.	Koczargi Nowe	294	428	447	19
11.	Koczargi Stare	393	513	751	238

12.	Kwirynów	65	284	620	336
13.	Latchorzew	210	418	1182	764
14.	Lipków	366	329	633	304
15.	Lubiczów	114	69	59	-10
16.	Mariew	481	262	281	19
17.	Stanisławów	189	76	132	56
18.	Topolin	131	126	163	37
19.	Wierzbin	105	352	319	-33
20.	Wojcieszyn	645	708	724	16
21.	Zalesie	136	257	166	-91
22.	Zielonki Parcela	232	593	696	103
23.	Zielonki Wieś	219	459	538	79
	OGÓŁEM	6 349	10 973	13 756	+ 2 783

Na przestrzeni lat 1995-2005 liczba zameldowanych mieszkańców wzrosła o 2783 osoby, co stanowi blisko 25% wzrostu. Liczba osób zamieszkujących w Gminie Stare Babice wynosi obecnie około 16 600. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 260 mieszkańców/km². Wzrost liczby mieszkańców świadczy, że gmina posiada sprzyjające warunki do osiedlania się ludności. Bliska odległość od Warszawy i jednocześnie atrakcyjne położenie gminy w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego przyciąga deweloperów oraz indywidualnych inwestorów budownictwa mieszkaniowego, a także nieuciąźliwą działalność usługowo-produkcyjną. W 2004r. w ogólnopolskim konkursie Gmina Stare Babice otrzymała certyfikat „Gmina Fair Play 2003r. ”, co potwierdza, że gmina stwarza dogodne warunki rozwojowe dla działalności gospodarczej i inwestycyjnej oraz zapewnia dogodny klimat dla inwestorów, profesjonalną i szybką obsługę administracyjną.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stare Babice przewiduje podwojenie liczby ludności w gminie w ciągu 30 lat, przy czym graniczną wielkością zaludnienia ma być poziom 47 tys. mieszkańców.

2.2. Środowisko przyrodnicze

Pod względem geograficznym teren gminy położony jest w większości we wschodniej części Równiny Łowicko-Błońskiej (południowa część gminy) oraz częściowo w obrębie Kotliny Warszawskiej (część północno-zachodnia gminy), wchodzącej w skład makroregionu Niziny Środkowo-Mazowieckiej.

W budowie geologicznej zaznacza się podział gminy na trzy części:

- w części południowej / Równina Łowicko-Błońska/ wytworzyły się dobre gleby, sprzyjające użytkowaniu jako grunty orne,
- w części środkowej Równiny Łowicko-Błońskiej występują gliny zwałowe, piaski miejscami zwydmione, zagłębienia bezodpływowe, co powoduje bardziej zróżnicowane warunki glebowe i hydrogeologiczne,
- w części północno-zachodniej /Kotlina Warszawska/ gleby charakteryzują się płytkim zaleganiem wód gruntowych, co stwarza generalnie niekorzystne warunki do zabudowy, a dla wykorzystania rolniczego sprzyja jedynie ekstensywnej gospodarce łąkowo-pastwiskowej.

Teren gminy ma charakter nizinny, pochylony z południowego-wschodu, gdzie osiąga kulminację ok.110 m n.p.m., ku północnemu-zachodowi, gdzie osiąga ok.75 m n.p.m.

Pod względem hydrograficznym obszar gminy położony jest w bezpośrednim zasięgu zlewni Wisły, w wododziałowej części zlewni rzeki Łasicy, prawobrzeżnego dopływu Bzury z dopływem Lipkowska Woda, przy czym większa część cieków wodnych należy do zlewni kanału Zaborowskiego i dalej kanału Łasicy, mniejsza część południowo-zachodnia do zlewni Utraty.

Warunki klimatyczne gminy są typowe dla środkowego Mazowsza, w skali kraju względnie ciepłe, zwłaszcza latem i raczej suche. Zaznacza się tu przewaga wpływów kontynentalnych. Z rolniczego punktu widzenia warunki klimatyczne są sprzyjające dla rozwoju rolnictwa. Długość okresu wegetacyjnego wynosząca około 215 dni, typowa dla regionu, nie ogranicza możliwości uprawy podstawowych gatunków uprawnych.

Północna część gminy położona jest w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego. Obszary te objęte są szczególną ochroną przyrody.

Odrębny, większy kompleks leśny – Park Leśny Bemowo występuje na pograniczu Warszawy. W jego obrębie, częściowo na polanach śródleśnych utworzono rezerwaty „Łosiowe Błota” (ochrona torfowisk niskich) i „Kalinowa Łąka” (ochrona unikalnej w rejonie Warszawy roślinności typu : pełnik europejski, mieczyk dachówkowaty i inne). Mniejsze laski związane z występowaniem wydm pojawiają się w północnej części terenu.

Do cenniejszych zespołów roślinnych należą fragmenty lasów i zarośli łągowych oraz olszowych, a także roślinność torfowiskowa, wydmowa i murawy napiaskowe.

W gminie rośnie 12 drzew uznanych za pomniki przyrody, znajdują się one we wsiach: Stare Babice, Buda, Koczargi Stare i Zielonki.

Tereny leśne stanowią 19 % powierzchni całkowitej gminy, w tym ok. 14 % stanowią lasy Kampinoskiego Parku Narodowego, a 5 % Lasy Bemowskie. Walory przyrodnicze wymagające ochrony koncentrują się w rejonie KPN i Parku Leśnego Bemowo (częściowo położonego na obszarze gminy). Ze względu na położenie Gminy Stare Babice w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego wymagane jest uwzględnienie takich działań w rozwoju gospodarczym i urbanistycznym, które nie zagrażają środowisku naturalnemu.

W związku z tym wszystkie tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe lub produkcyjne, zgodnie z wymogami ochrony środowiska muszą być wyposażone w pełną infrastrukturę techniczną oraz muszą być zabezpieczone odpowiednie normatywy działek budowlanych. Minimalna powierzchnia działki budowlanej w otulinie Puszczy wynosi 1000 m² przy zachowaniu 70 % powierzchni biologicznie czynnej.

Walory przyrodnicze prawnie chronione na terenie gminy to:

- teren Kampinoskiego Parku Narodowego (ochrona i kształtowanie wg Planu Ochrony KPN, 1996 r.),
- teren otuliny KPN (ustalenia ochronne wg w/w Planu)
- rezerwaty przyrody na terenie otuliny (Łosiowe Błota i Kalinowa Łąka w Lesie Bemowskim),
- pomniki przyrody,
- lasy ochronne (ochrona przed zmianą przeznaczenia),
- warszawski obszar chronionego krajobrazu wprowadza zakaz zabudowy w odległości 25-100 m od ściany lasu w zależności od wielkości kompleksu leśnego.

2.3. Dziedzictwo kulturowe

Na obszarze gminy istnieją obiekty o wartościach kulturowych wpisane do rejestru zabytków lub będące w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są one zlokalizowane w następujących miejscowościach:

Borzęcin Duży

- Kościół pw. św. Wincentego Wincentego z Ferrary, nr rej. 1201
/ parafia erygowana 1240-1254, obecny 1855 rok/
- kaplica cmentarna, nr rej. 1004/493
/1838 r. klasycystyczna/ cmentarz z drzewostanem, nr rej.1464
/ zał. XVIII w. Powiększony 1860, 1884, 1916, 1959/

Lipków

- kościół pw. św. Rocha z drzewostanem, nr rej. 1058/375
/dawna kaplica dworska 1792 r. klasycystyczna/
- zespół dworsko-pałacowy, nr rej. 1057, w tym:
 - dwór Paschalisa, obecnie plebania 1792 r., nr rej.1057
 - oficyna dworska 1792 r.
 - park dworski koniec XVIII w., krajobrazowy, 11,6 ha
 - cmentarz przykościelny z bramą

Stare Babice

- kościół pw. Wniebowzięcia NMP nr rej. 1001/374 z plebanią kościoła i cmentarzem
/parafia erygowana 1424 r. obecny 1889-1892, adaptowana część środkowa barokowej fasady z 1728 r. wieża 1925-26/
- cmentarz wojenny z II wojny światowej nr rej. 1582

Zielonki

- zespół pałacowo-parkowy XVII/XIX w., nr rej. 1124/501

Ponadto na obszarze gminy występują wsie o metryce średniowiecznej z zachowanym układem przestrzennym tj. Borzęcin Duży i Stare Babice /typ-wielodrożnica/, Lipków, Wierzbin i Zielonki /typ-ulicówka/, Wojcieszyn /typ – rzędówka/.

Liczne stanowiska archeologiczne w gminie, głównie pozostałości osadnictwa i cmentarzysk, chronologicznie reprezentują epokę neolitu ok. 4000 p.n.e., brązu i inne epoki starożytne aż do średniowiecza. Stanowiska archeologiczne znajdują się pod opieką Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Do rejestru zabytków wpisane są: Stare Babice – cmentarzysko AZP 56-64/1, nr rej. 1102/1179, Stare Babice – osada AZP 56-64/2, nr rej. 1101/1178, Wojcieszyn – osada AZP 56-64/10, nr rej.1103/1180.

2.4. Infrastruktura techniczna

2.4.1. Wodociągi i kanalizacja

Właścicielem sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej funkcjonującej na terenie gminy wraz z oczyszczalnią ścieków w Starych Babicach jest Gmina Stare Babice.

Podmiotem odpowiedzialnym na terenie gminy za prawidłowe utrzymanie, eksploatację, modernizację i rozwój urządzeń oraz za zapewnienie ciągłości dostaw i odpowiedniej jakości wody, niezawodnego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków z uwzględnieniem ochrony środowiska i optymalizacji kosztów jest Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne „EKO-BABICE” Sp. z o. o.

System wodociągowy gminy

Obecnie Gmina Stare Babice zasilana jest w wodę w ramach trzech zorganizowanych systemów zaopatrywania w wodę:

- Wodociąg wiejski „Stare Babice” zasilany z ujęcia (3 studnie o wydajności eksploatacyjnej $Q_{\max}=110 \text{ m}^3/\text{h}$) i nowomodernizowanej stacji uzdatniania wody w Starych Babicach. W zasięgu obsługi przedmiotowej sieci znajdują się wsie: Stare Babice i Babice Nowe, Kwirynów, Janów i zachodnia część wsi Latchorzew, Zielonki oraz wschodnia część wsi Koczargi Nowe. Ujęcie komunalne w gminie, z którego zaopatrywany jest wodociąg gminny, zlokalizowane przy ulicy Wieruchowskiej w miejscowości Stare Babice.
- Wodociąg dla wsi Blizne Łaszczyńskiego, Blizne Jasińskiego i część wsi Latchorzew zasilany z Warszawskiego Układu Centralnego (WUC) poprzez przewód tranzytowy wzdłuż ulicy Górczewskiej, dalej ulicą Warszawską. Pomiar ilości dostarczanej wody w ramach tej sieci wodociągowej odbywa się na głównym wodomierzu zainstalowanym na granicy Warszawy i Gminy Stare Babice. Przepustowość układu wynosi $140 \text{ m}^3/\text{h}$. Woda do przedmiotowego wodociągu zakupywana jest od Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w m. st. Warszawie S.A. Należności za dostawę wody są pobierane według ogólnych taryf zatwierdzonych w trybie art. 24 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę

i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. nr 72, poz. 747 z późn. zm.) obowiązujących w okresie rozliczeniowym.

- Wodociąg „Feliksów” zasilany z Gminy Leszno poprzez dwa przewody tranzytowe wzdłuż ulicy Kosmowskiej i Warszawskiej. Pomiar ilości przesyłanej wody odbywa się poprzez dwa wodomierze zlokalizowane na granicy z Gminą Leszno. Przepustowość systemu wynosi 40 m³/h, co pozwala na zaopatrzenie w wodę miejscowości: Borzęcin Duży, Borzęcin Mały, Wierzbin, Topolin, Zalesie, Mariew, Stanisławów, Wojcieszyn, Koczargi Stare i Lipków. Zakup wody z wodociągu „Feliksów” odbywa się na podstawie umowy. Zgodnie z umową ilość pobranej wody obliczana jest według wskazań wodomierzy zainstalowanych w Borzęcinie odpowiednio przy ul. Kosmowskiej, ul. Warszawskiej i ul. Sobieskiego. Opłaty jednostkowe za pobraną wodę ustalane są corocznie Uchwałą Rady Gminy Leszno.

Należy podkreślić, iż system wodociągowy gminy, pomimo zasilania z trzech źródeł, stanowi układ zamknięty i wszystkie systemy są ze sobą połączone.

Syntetyczne zestawienie sieci wodociągowej na terenie gminy w 2005 r., w podziale na poszczególne miejscowości, prezentuje poniższa tabela.

Nazwa miejscowości	Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	Długość przyłączy [km]	Liczba przyłączy [szt.]	Źródło zasilania
Blizne Jasińskiego i Łaszczyńskiego	15,10	14,92	601	MPWiK
Stare Babice	17,77	18,65	621	Gminne ujęcia wody w Babicach Starych
Babice Nowe	5,84	5,63	235	
Latchorzew (część wsi)	2,40	4,60	205	MPWiK
Latchorzew (część wsi)	3,15	2,09	92	Gminne ujęcia wody w Babicach Starych
Lubiczów	1,20	1,62	26	MPWiK
Kwirynów	6,51	5,00	228	Gminne ujęcia wody w Babicach Starych
Janów	3,05	2,99	130	
Klaudyn	8,87	10,26	335	
Lipków	6,57	6,23	149	
Zielonki Wieś	9,10	7,83	362	
Zielonki Parcele	4,88	2,96	84	
Koczargi Stare	7,73	6,62	235	
Koczargi Nowe	3,41	2,31	112	Feliksów (Gmina Leszno)

Wojcieszyn, Wierzbin, Zalesie	11,47	10,41	284	Feliksów (Gmina Leszno)
Zalesie	-	-	-	
Borzęcin Duży i Mały	10,30	11,70	331	
Topolin	3,20	1,14	46	
Stanisławów	1,60	1,40	54	
Mariew	1,77	2,43	79	
Buda	-	-	-	
RAZEM	123,92	118,79	4 209,00	

Należy stwierdzić, iż wszystkie miejscowości na terenie gminy są zaopatrywane w wodę systemem wodociągowym, jedynie wieś Buda bazuje na indywidualnych ujęciach. Indywidualne ujęcia do zaopatrzenia ludności złożone z dwóch studni mają: jednostka wojskowa w Borzęcinie (wydajność 18 m³/h) i osiedle „Polon” w Latchorzewie (wydajność 30 m³/h). Ponadto na terenie gminy znajdują się zakładowe ujęcia wody na cele przemysłowe.

System kanalizacji sanitarnej

W Gminie Stare Babice funkcjonuje sieć kanalizacyjna w systemie grawitacyjno-pompowym. Sieć kanalizacyjna funkcjonuje w ramach dwóch systemów:

- system odprowadzający ścieki do warszawskiego systemu kanalizacyjnego - w ramach tego systemu funkcjonuje sieć kanalizacyjna w miejscowościach: Blizne Jasińskiego i Blizne Łaszczyńskiego. Ścieki z przedmiotowej sieci kanalizacji sanitarnej sprzedawane są do Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w m. st. Warszawie S.A. Należności za odprowadzane ścieki są pobierane według ogólnych taryf zatwierdzonych w trybie art. 24 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. nr 72, poz. 747 z późn. zm.) obowiązujących w okresie rozliczeniowym.
- System działający w oparciu o gminną oczyszczalnię ścieków w Starych Babicach – w ramach tego systemu funkcjonuje sieć kanalizacyjna w miejscowościach: Stare Babice, Babice Nowe, Kwirynów, Janów, Zielonki, Lipków, Latchorzew. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych wg obecnego pozwolenia wodno-prawnego jest Kanał Zaborowski, będący w zlewni Kampinoskiego Parku Narodowego.

Syntetyczne zestawienie sieci kanalizacyjnej na terenie gminy w roku 2005, w podziale na poszczególne miejscowości, prezentuje poniższa tabela.

Nazwa miejscowości	Długość czynnej sieci sanitarnej [km]	Długość przyłączy [km]	Liczba przyłączy [szt.]	Źródło odbioru ścieków
Blizne Jasińskiego i Łaszczyńskiego	10,86	6,22	379	MPWiK
Stare Babice	14,5	5,28	339	Oczyszczalnia Stare Babice
Babice Nowe	-	-	-	
Latchorzew	3,85	2,59	196	
Lubiczów	-	-	-	
Kwirynów	5,84	2,40	221	
Janów	0,20	0,18	7	
Klaudyn	-	-	-	
Lipków	7,32	2,18	144	
Zielonki Wieś	6,40	1,85	141	
Zielonki Parcele	-	-	-	
Koczargi Stare	-	-	-	
Koczargi Nowe	-	-	-	
Wojcieszyn, Wierzbin, Zalesie	-	-	-	
Borzęcín Duży i Mały	-	-	-	
Topolin	-	-	-	
Stanisławów	-	-	-	
Mariew	-	-	-	
Buda	-	-	-	
RAZEM	48,97	20,70	1 427,00	

Należy zatem stwierdzić, iż do systemu kanalizacji sanitarnej podłączonych jest w gminie jedynie 7 miejscowości, w tym niektóre z nich jedynie fragmentarycznie (w szczególności wieś Janów, na obszarze której funkcjonuje tylko 7 sztuk przyłączy). Natomiast do końca 2006 r. zostanie wybudowana sieć kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Kwirynów, Janów, Babice Nowe, Koczargi Stare i Klaudyn o łącznej długości około 15 km.

Gospodarka ściekowa w pozostałych wsiach funkcjonuje w oparciu o zbiorniki bezodpływowe.

Na terenie gminy nie ma systemu kanalizacji deszczowej.

Oczyszczalnia ścieków

W obszarze aglomeracji Stare Babice funkcjonuje jedna gminna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Stare Babice. Oczyszczalnia ścieków została oddana do eksploatacji w 1995 r. i jej przepustowość wynosiła 600 m³/d. W 2002 r. został przeprowadzony tzw. I etap rozbudowy przedmiotowej oczyszczalni 1.200 m³/d.

Obecnie realizowany jest przez Gminę Stare Babice projekt pod nazwą „Rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej w Gminie Stare Babice”. Projekt jest współfinansowany ze środków EFRR. Jego zakończenie planowane jest na 2007 r. W skład projektu wchodzi rozbudowa oczyszczalni ścieków w Starych Babicach (etap II) do przepustowości 3.000 m³/d.

2.4.2. Elektroenergetyka

Gmina Stare Babice jest w 100% zelektryfikowana. Odbiorców energii elektrycznej znajdujących się na terenie gminy zaopatrują dwa zakłady energetyczne: Zakład Energetyczny Warszawa – Teren S.A. i STOEN S.A.

STOEN S.A. obsługuje sołectwa: Blizne Jasińskiego, Blizne Łaszczyńskiego i Lubiczów. Energia elektryczna dostarczana jest za pomocą kablowo napowietrznej sieci średniego napięcia 15 kV (SN) zasilanej z dwóch stacji elektroenergetycznych 110/15 kV.

Sieć kablowa średniego i niskiego napięcia pracują w układzie pętlowym otwartym, a sieć napowietrzna średniego napięcia w układzie promieniowym. Taki układ zasilania gwarantuje dobry współczynnik pewności dostawy energii i stosunkowo krótki czas przerwy w przypadku powstania awarii w sieci.

Ilość energii elektrycznej dostarczana przez STOEN S.A. do Gminy Stare Babice stanowi 14% zapotrzebowania gminy na energię elektryczną.

Zakład Energetyczny Warszawa Teren S.A. dostarcza energię elektryczną za pomocą kablowo napowietrznej sieci średniego napięcia 15 kV zasilanej z trzech stacji elektroenergetycznych 110/15 kV.

Sieć średniego napięcia pracuje jako promieniowa. Taki układ sieci powoduje obniżenie współczynnika pewności zasilania. Niemniej jednak ze względu na stosunkowo bliskie rozstawienie stacji elektroenergetycznych oraz dobre rozlokowanie posterunków energetycznych czasy przerwy w dostawie energii są znacznie mniejsze od średniej krajowej. Ilość energii elektrycznej dostarczana przez Zakład Energetyczny Warszawa Teren S.A. do Gminy Stare Babice stanowi 86% zapotrzebowania gminy na energię elektryczną.

Większość energii elektrycznej dostarczanej do gminy wykorzystywana jest do celów tradycyjnych, tzn. w zabudowie mieszkaniowej do oświetlenia i zasilania sprzętów gospodarstwa domowego, w rolnictwie do oświetlenia i zasilania urządzeń gospodarskich, w zabudowie usługowej i przemysłowo-składowej do oświetlenia i zasilania urządzeń technologicznych. W niewielkiej części zabudowy energia elektryczna wykorzystywana jest do celów klimatyzacji, elektrycznego ogrzewania pomieszczeń i uzyskiwania ciepłej wody użytkowej.

STOEN S.A. dostarcza energię elektryczną do 715 odbiorców, a Zakład Energetyczny Warszawa Teren S.A. do 4 910 odbiorców. Łącznie na terenie Gminy Stare Babice z dostaw energii elektrycznej korzysta 5 625 odbiorców.

Ponadto, należy nadmienić, że przez gminę przebiegają tranzytem następujące linie elektroenergetyczne wysokich i najwyższych napięć tj.:

- Dwutorowa linia napowietrzna 400 kV – „Stra Miłosna-Rogowiec”
- Jednotorowa linia napowietrzna 220 kV „Stara Miłosna-Mory”
- Jednotorowa linia napowietrzna 220 kV – „Mory-Podolszyce”
- Dwutorowa linia napowietrzna 110kV – „Mory-Huta”.

2.4.3. Gaz sieciowy

Na terenie Gminy Stare Babice usługi w zakresie lokalnego zaopatrzenia w gaz ziemny, dostarczany siecią gazową średniego ciśnienia (do 500 kPa) realizuje Mazowiecka Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w Warszawie, Oddział Gazownia Warszawka w Warszawie.

Głównymi źródłami zasilania w skali Gminy Stare Babice są:

- od strony wschodniej gminy, gazociąg średniego ciśnienia \varnothing 400 relacji Mory – Arkuszowa,
- od strony północnej gminy, gazociąg średniego ciśnienia \varnothing 150 z Gminy Izabelin relacji Hornówek – Wojcieszyn,
- od strony południowej gminy, gazociąg średniego ciśnienia \varnothing 250/225 relacji Mory – Ożarów Mazowiecki o Ołtarzew – Błonie.

Podstawowym odbiorcą gazu w gminie są gospodarstwa domowe, wykorzystując ten nośnik energii dla celów bytowych i ogrzewania mieszkań. Ponadto stosowany jest on również w obiektach użyteczności publicznej, usługach i przemyśle dla celów grzewczych, technologicznych i ciepłej wody użytkowej.

Długość czynnych gazociągów średniego ciśnienia (bez przyłączy) wg stanu na koniec 2004 r. wynosiła 147,7 km, a czynnych przyłączy do budynków było 4 219.

Gmina Stare Babice (mimo pewnego spadku użytkowników gazu w stosunku do roku 2003) charakteryzuje się jeszcze wysokim stopniem gazyfikacji. Wycenia się, że wynosi on ok. 80%. Na terenie Gminy Stare Babice wykonuje się w ostatnich latach średnio 150 do 200 przyłączy do budynków.

Zgodnie z opracowanym w 2004 r. przez BPRW „Programem zaopatrzenia w gaz ziemny sieciowy Gminy Stare Babice” zapotrzebowanie w gminie na gaz wynosi około 5,3 tys. m³/h i w systemie lokalnego zasilania pokrywane jest z trzech gazociągów, których moc przesyłową dla potrzeb gminy ocenia się na 6 tys. m³/h, z czego na poszczególne gazociągi przypada:

▪ \varnothing 150 ul. Akacyjowa	2,5 tys. m ³ /h
▪ \varnothing 160 ul. Hubala-Dobrzańskiego	2,5 tys. m ³ /h
▪ \varnothing 150 ul. Warszawska	1,0 tys. m ³ /h

Według oceny operatora sieci, stan zasilania gminy w gaz można ocenić jako dobry. Rezerwy w przepustowości gazociągów zasilających (poza sieciami lokalnymi o małych średnicach) wynoszą od 500 do 2000 m³/h, w zależności od obszaru działania.

Ponadto nadmienić należy, że przez wschodnią część gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia \varnothing 500 CN 6,3 MPa relacji Mory-Huta, dla którego obowiązuje strefa ochronna.

2.4.4. *Gospodarka odpadami stałymi*

Gmina Stare Babice nie dysponuje własnym składowiskiem odpadów oraz nie planuje jego budowy. Istniejące na terenie gminy składowisko odpadów komunalnych Radiowo nie przyjmuje odpadów komunalnych - znajduje się ono w końcowym etapie rekultywacji (rekultywacja bryły składowiska za pomocą odpadów balastowych z kompostowni). Na terenie gminy brak jest również innych obiektów służących do unieszkodliwiania lub odzysku odpadów komunalnych.

Teren gminy obsługiwany jest przez ponad 10 podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbioru odpadów z terenu nieruchomości. Odpady te są następnie wywożone poza teren gminy: w części kompostowane w kompostowniach w Radiowie i Grodzisku Mazowieckim, w części wykorzystywane gospodarczo, a w większości kierowane na składowiska.

Według danych za rok 2005 na składowiska położone w miejscowościach: Uskom k. Mławy, Grabowiec gm. Słubice, Kamieńsk, Franki k. Krośniewic, Goranino gm. Ślesin, Pruszków, Łubna gm. Góra Kalwaria skierowano łącznie 2195,17 Mg odpadów komunalnych przy ogólnej ilości odpadów wytworzonych na terenie gminy i odebranych: 4054,75 Mg. Procent odpadów kierowanych na składowiska jest więc bardzo niski (w skali kraju), przy wysokim stopniu wykorzystania gospodarczego (209, 69 Mg) i dużej ilości odpadów poddawanych kompostowaniu (1649,89 Mg w roku 2005).

Na ogólną ilość odpadów wykorzystanych gospodarczo (209,69 Mg w roku 2005) złożyły się odpady zebrane w ramach selektywnej zbiórki (zestawy pojemników ustawionych na terenie gminy) oraz odpady z segregacji prowadzonej przez firmy wywozowe. Selektywna zbiórka odpadów w ogólnodostępnych pojemnikach prowadzona jest od roku 2004 i w związku z zapisami „Gminnego planu gospodarki odpadami” będzie w najbliższym czasie zastąpiona systemem workowym (z podziałem odpadów na frakcje „mokrą” i „suchą”).

Gmina posiada „Regulamin utrzymania czystości i porządku”, który wymaga jednak aktualizacji.

Odpady niebezpieczne, wydzielone z komunalnych, są na terenie gminy zbierane w ograniczonym zakresie: zużyte i przeterminowane lekarstwa, baterie i w niewielkim stopniu zużyte świetlówki.

W roku 2005 przeprowadzono szacunkową (na podstawie informacji otrzymanych od sołtysów) inwentaryzację pokryć dachowych wykonanych z eternitu. Łączna powierzchnia dachów pokrytych eternitem to ok. 160 tys. m².

2.4.5. Drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie oraz ruch drogowy

Długość dróg gminnych na terenie Gminy Stare Babice wynosi ogółem 85 km. Są to drogi o różnej nawierzchni – około 45 km posiada nawierzchnię bitumiczną, 0,6 km to drogi o nawierzchni z kostki brukowej, pozostałe posiadają nawierzchnię z kruszywa drogowego bądź gruntową. Powierzchnia chodników przy drogach na terenie Gminy Stare Babice to około 19 700 m².

Corocznie gmina przejmuje nowe grunty pod drogi wynikające z podziału nieruchomości. Większość dróg gminnych posiada kategorię L (lokalne) lub D (dojazdowe), żadna nie posiada kategorii Z (zbiorcze). Większość dróg w gminie nie posiada chodników, ruch pieszy odbywa się poboczami. Drogi główne przez miejscowości w większości posiadają nawierzchnię asfaltową, boczne gruntową lub z kruszywa.

Głównym elementem układu drogowego na terenie gminy jest droga wojewódzka nr 580 ul. Warszawska relacji Warszawa - Sochaczew. Uzupełnieniem są: droga wojewódzka nr 898 ul. Sikorskiego, stanowiąca połączenie pomiędzy trasą gdańską z drogą krajową nr 2 (poprzez drogę powiatową nr 1532 ul. Ogrodniczą), droga wojewódzka nr 718 biegnąca do Pruszkowa oraz drogi powiatowe: Droga 1532 - ul. Ogrodnicza, Droga nr 1528 - ul. Sienkiewicza, ul. Mościckiego, Droga nr 1530 - ul. Izabelińska, Droga nr 1527 - ul. Akacyjowa, ul. Szkolna, Droga nr 1524 - ul. Południowa, Droga b.n. - ul. Porzeczna, Droga nr 1536 - ul. Spacerowa, Droga nr 1441 - ul. Kwiatowa, Droga nr 1525 - ul. Kosmowska, Droga nr 1534 - ul. Estrady. Uzupełnieniem całego układu są drogi gminne.

Jakość dróg wojewódzkich i powiatowych nie jest najlepsza. Ich nawierzchnia wykonana jest ze słabej jakości materiałów, brak jest odwodnienia, odpowiedniej podbudowy oraz chodników. Jedyny wyjątek stanowi droga nr 580, która w terenach zabudowanych posiada ciągi piesze, miejscami są rowy odwadniające, a w chwili obecnej jest modernizowana.

Drogi gminne istniejące w starych osiedlach, takich jak Blizne Jasińskiego czy Blizne Łaszczyńskiego są wąskie, zabudowa mieszkaniowa jest ciasna i nie ma możliwości

modernizacji tych dróg zgodnie z istniejącymi standardami, natomiast nowe osiedla, powstające w oparciu o ustalenia nowych planów zagospodarowania przestrzennego posiadają szerokie pasy drogowe dające możliwości planowania dróg z pełnym uzbrojeniem.

Obecnie istniejący układ drogowy nie w pełni nadąża za rozwojem zarówno motoryzacji, jak i mieszkalnictwa. Istniejące drogi o nawierzchni twardej nie są w stanie przenieść takiego ruchu jaki obecnie panuje. Dodatkowo drogi nie posiadają odwodnienia, co w przypadku obfitych opadów powoduje zalewanie ich nawierzchni i problemy z przejazdem, a brak chodników powoduje zagrożenie dla pieszych.

2.4.6. Transport publiczny

Na terenie Gminy Stare Babice podstawową formą transportu publicznego jest komunikacja autobusowa.

Obszar gminy obsługują następujące połączenia liniami autobusowymi:

- Linia 712 (MZA): Warszawa (Huta) – Klaudyn – Janów – Kwirynów – Stare Babice – Lipków – Zielonki Wieś – Stare Babice – Latchorzew – Lubiczów – Blizne – Warszawa (Oś.Górczewska)
- Linia 714 (MZA): Warszawa (Oś. Górczewska) – Blizne – Latchorzew II – Stare Babice – Zielonki Wieś – Koczargi Stare – Lipków - Truskaw
- Linia 719 (MZA): Warszawa (Oś. Górczewska) – Blizne – Lubiczów – Latchorzew – Stare Babice – Zielonki Wieś – Koczargi Nowe – Wojcieszyn – Borzęcin Duży – Leszno
- Linia 729 (MZA): Warszawa (Oś. Górczewska) – Blizne – Lubiczów – Latchorzew – Stare Babice – Zielonki Wieś – Koczargi Nowe – Wojcieszyn – Borzęcin Duży – Mariew – Wólka Zaborow. – Wyględy – Warszawa

oraz

- linia autobusowa (PKS Grodzisk Maz.), która obsługuje transport publiczny na trasie Warszawa-Borzęcin Duży – Leszno – Kampinos.

Ponadto, jeszcze w roku 2006 zostanie uruchomiona nowa linia autobusowa 730 (MZA) na trasie: Warszawa (Oś. Górczewska) – Blizne – Lubiczów – Latchorzew – Stare Babice – Zielonki Wieś – Koczargi Stare – Wojcieszyn – Warszawa.

System transportu publicznego na terenie Gminy Stare Babice obejmuje także prywatnych przewoźników, którzy obsługują trasę Warszawa – Leszno.

Komfort jazdy komunikacją zbiorową ocenia się jako zadawalający.

2.5. Infrastruktura społeczna

2.5.1. Oświata i wychowanie

Gminna baza oświaty i wychowania składa się z czterech jednostek organizacyjnych.

Są to:

- I Gminne Gimnazjum w Koczargach Starych,
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Starych Babicach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borzęcinie Dużym, złożony ze szkoły podstawowej i przedszkola (dwa oddziały przedszkolne i dwa oddziały sześciolatków),
- Przedszkole w Starych Babicach (5 – oddziałowe).

Szkoły podstawowe i gimnazjum działają w oparciu o podział terenu gminy na rejony szkolne, umożliwiające zorganizowanie dowozu uczniów z oddalonych miejscowości. Organizowany jest dowóz dla około 250 uczniów do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Borzęcinie Dużym i I Gminnego Gimnazjum w Koczargach Starych – dowóz realizuje prywatny przewoźnik oraz dla około 60 uczniów do Szkoły Podstawowej w Starych Babicach – dowóz realizowany jest szkolnym „gimbusem”. Szkoły i przedszkola działają jako jednostki budżetowe. Ich obsługą, także księgową zajmuje się Zespół Obsługi Finansowej. Wydatki bieżące na oświatę w 2005 roku wyniosły 9.958.263 zł. Nauczyciele, zatrudnieni w placówkach oświatowych, mają w większości odpowiednie kwalifikacje i wykształcenie, a szkoły prowadzą różnorodną działalność pozalekcyjną, także na rzecz całego lokalnego środowiska.

Zakres i poziom usług oświaty w Gminie Stare Babice jest dobry. To wynik zarówno dobrej sytuacji finansowej gminy, jak i przejęcia przez nią nieobligatoryjnych zadań z tego zakresu. Dzięki odpowiedniemu doinwestowaniu i wyposażeniu, placówki oświatowe są przygotowane do realizacji programów na miarę potrzeb społeczności lokalnej i spełniają istotną rolę zarówno edukacyjną, wychowawczą, jak i kulturalną.

Przedszkola

Na terenie gminy działają 2 gminne przedszkola: w Starych Babicach i w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Borzęcinie Dużym, obejmujące wychowaniem przedszkolnym ogółem 215 dzieci w 9 oddziałach, w tym 3 oddziały „zerówki”. Ponadto oddziały przedszkolne dla dzieci 6-letnich są zorganizowane przy Szkole Podstawowej w Starych Babicach. Na terenie gminy działają również przedszkola niepubliczne: „Słoneczny Domek” w Lipkowie dla 20 wychowanków, w Zielonkach Parceli dla 23 wychowanków i „Krasnal” w Bliznem Łaszczyńskiego dla 72 wychowanków. W 2006 r. rozpoczęło działalność niepubliczne przedszkole „Jeżyk” w osiedlu Latchorzew dla 50 wychowanków (docelowo 100 wychowanków). W 2005 roku niepubliczne przedszkola otrzymywały dotację z budżetu gminy w wysokości 277,40 zł na jednego wychowanka miesięcznie, a w 2006 roku 300,06 zł miesięcznie na jednego wychowanka. Gmina przekazuje dotacje na dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Stare Babice, a uczęszczające do przedszkoli niepublicznych poza terenem zamieszkania.

Do przedszkoli (zarówno publicznych, jak i niepublicznych) uczęszcza około 72% wszystkich dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) zameldowanych w Gminie Stare Babice.

Szkoły podstawowe

Placówki oświatowe posiadają dobrą bazę lokalową, zostały one rozbudowane i modernizowane. W każdej z nich, poza salami lekcyjnymi, istnieją hale sportowe bądź sala gimnastyczna, sale komputerowe i pracownie językowe. W szkołach zorganizowano specjalistyczne pracownie. Przy każdej z nich istnieją ogólnodostępne tereny sportowe, które wymagają jednak modernizacji. W każdej ze szkół poza zajęciami lekcyjnymi, działa świetlica szkolna, biblioteka i stołówka szkolna. Prowadzonych jest wiele rodzajów zajęć pozalekcyjnych, finansowanych z budżetu gminy (koła zainteresowań) lub ogólnorozwojowe zajęcia sportowe, zajęcia wyrównawcze oraz nadobowiązkowe (lekcje języków obcych).

W Szkole Podstawowej w Starych Babicach roku szkolnym 2004/05 w 24 oddziałach uczyło się 612 uczniów, a pracowało z nimi 53 nauczycieli. Natomiast do Szkoły Podstawowej w Borzęcinie Dużym w roku szkolnym 2004/05 uczęszczało 359 uczniów zgrupowanych w 15 oddziałach, a pracowało w niej 33 nauczycieli.

Gimnazja

W gimnazjum oprócz zajęć lekcyjnych prowadzone są również zajęcia pozalekcyjne oraz zajęcia wyrównawcze finansowane z budżetu gminy. Każdy poziom nauczania tej placówki składa się z sześciu lub siedmiu oddziałów. W sumie w roku szkolnym 2004/05 było ich 18. Do szkoły uczęszczało 403 uczniów, a uczyło ich 33 nauczycieli.

2.5.2. Kultura

Realizując zadania własne w zakresie kultury Gmina Stare Babice utrzymuje Gminną Bibliotekę Publiczną w Starych Babicach, działającą od 1949 roku. Liczba czytelników w okresie od 1995 roku (450 czytelników) do 2005 r (834 czytelników) wzrosła o 384 osoby tj. o 85,3 %. Największą grupę użytkowników biblioteki stanowią uczniowie i studenci. Biblioteka posiada sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem otrzymany w ramach programu IKONKA. Stale powiększające się księgozbiory oraz zwiększająca się liczba czytelników powodują, że warunki pracy są bardzo uciążliwe.

Gmina realizuje zadania własne z zakresu kultury realizując program współpracy Gminy Stare Babice z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego ogłaszając konkursy ofert na realizację zadań z zakresu kultury, udzielając tym organizacjom dotacji na dofinansowanie wykonania tych zadań. Gminne imprezy kulturalne odbywają się z reguły na terenie placówek (obiektów) oświatowych oraz od 2006 r. w Domu Parafialnym przy parafii w Starych Babicach.

Na terenie gminy brak jest wyspecjalizowanego obiektu komunalnego służącego zaspokajaniu potrzeb społecznych w zakresie upowszechniania kultury.

Największa gala w corocznym kalendarzu gminnych imprez kulturalnych odbywa się 6 stycznia. Tego dnia, szczególnie zasłużonemu dla gminnej społeczności mieszkańcy gminy, wybranemu przez kapitułę nagrody, wręczana jest Statuetka Babinicza – symbolu związanego z Babicami i tradycją sienkiewiczowską. Innym wielkim wydarzeniem dla społeczności babickiej jest również coroczny Festyn Stare Babice, organizowany od 10 lat zawsze 15 sierpnia (pierwotnie na polanie w Lipkowie, a obecnie na „polanie dwóch stawów”

w Zielonkach), w trakcie którego odbywają się zawody jeździeckie, spotkania z interesującymi ludźmi oraz koncerty gwiazd estrady.

Wiele uroczystości adresowanych do mieszkańców odbywa się we współpracy z parafiami. Co roku mieszkańcy gminy zbierają się, by uczcić bohaterów poległych w czasie II wojny światowej. Uroczystości z tej okazji odbywają się 8 sierpnia w Borzęcinie Dużym i w ostatnią niedzielę września w Starych Babicach.

Inne imprezy organizowane cyklicznie to: Kampinoski Rajd Rowerowy, otwarta impreza dla wszystkich dzieci z okazji Dnia Dziecka organizowana w Ośrodku Rehabilitacyjno–Terapeutycznym Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej z siedzibą w Blizne Jasińskiego oraz coroczne imprezy organizowane z okazji Dnia Dziecka w szkołach.

W 2005 r. gmina zorganizowała lub wspomagała organizację 25 przedsięwzięć kulturalnych.

Na terenie gminy działają:

- Towarzystwo Muzyczne im. K. Wiłkomirskiego z siedzibą w Szkole Podstawowej w Starych Babicach, które prowadzi warsztaty artystyczne, koncerty, spotkania ze sztuką.
- Stowarzyszenie kulturalne „Kotwica” z siedzibą w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Borzęcinie Dużym, w ramach którego organizowane są zajęcia taneczne, warsztaty artystyczne dla grupy tkackiej „Penelopa”.
- Oddział Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej z siedzibą w Blizne Jasińskiego, które prowadzi specjalistyczne zajęcia dla dzieci niepełnosprawnych.
- Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Borzęcinie Dużym, które pomaga dzieciom z rodzin patologicznych.
- Grupa Wsparcia dla Dzieci z siedzibą w obiektach LKS „Naprzód” w Zielonkach

W ostatnim czasie powstało kilka nowych stowarzyszeń, m.in.: Stowarzyszenie Klaudyn z siedzibą w Klaudynie, które prowadzi działania m.in. na rzecz kultury, ochrony i podtrzymywania dziedzictwa kulturowego.

Ponadto, w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Borzęcinie Dużym działa Klub Seniora, w ramach którego działa chór dla seniorów „Sami Swoi”, a w Szkole Podstawowej w Starych Babicach ma siedzibę Klub Seniora „Nadzieja”, w ramach którego działa chór „Babickie Sąsiadki”.

Gmina wspiera także działalność Młodzieżowej Orkiestry Dętej poprzez zakup instrumentów, zakup strojów, udzielanie dotacji na działalność (nauka gry na instrumentach, prowadzenie prób, itp.) oraz współorganizuje koncerty muzyki poważnej w obiektach oświatowych i kościołach.

2.5.3. *Ochrona zdrowia*

W wyniku reformy administracyjnej w Gminie Stare Babice działają dwa Zakłady Opieki Zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus-Familiaris” w Borzęcinie Dużym
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Jumamed” w Starych Babicach.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medicus Familiaris" w Borzęcinie Dużym został utworzony w październiku 1998 r. Przyjmują w nim lekarze: rodzinni, pediatra, ginekolog, neurolog, psycholog, logopeda i stomatolog oraz lekarz medycyny pracy i lekarz uprawniony do badań kierowców.

W Ośrodku Zdrowia można wykonać podstawowe badania laboratoryjne, EKG oraz zabiegi rehabilitacyjne związane ze stosowaniem lasera biostymulującego. Można także leczyć zespoły bólowe za pomocą lasera, krioterapii i masażu.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "JUMAMED" w Starych Babicach działa od 2000 roku. W Ośrodku Zdrowia można wykonać szeroką gamę badań laboratoryjnych, cytologię, USG, spirometrię, EKG spoczynkowe oraz 24 godz. zapis metodą Holtera. W Ośrodku Zdrowia wykonywane są usługi stomatologiczne, można również wykonać drobne zabiegi chirurgiczne.

Ośrodek Zdrowia zlokalizowany w Borzęcinie Dużym gwarantuje odpowiednie warunki do obsługi mieszkańców, natomiast Ośrodek Zdrowia w Starych Babicach w celu poprawy jakości świadczonych usług jest aktualnie modernizowany i rozbudowywany.

Ponadto w Klaudynie działa prywatna klinika medyczna i planowane jest uruchomienie następnych.

Na terenie gminy działa także 5 aptek.

2.5.4. Sport i rekreacja

Na terenie gminy działają stowarzyszenia i organizacje sportowe. Są to Uczniowskie Kluby Sportowe działające przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Borzęcinie Dużym, I Gminnym Gimnazjum w Koczargach Starych i Szkole Podstawowej w Starych Babicach oraz Ludowy Klub Sportowy „Naprzód” Zielonki.

Uczniowski Klub Sportowy „UKS Borzęcin” jest Stowarzyszeniem Kultury Fizycznej mającym swoją siedzibę w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Borzęcinie Dużym. Swoją działalność opiera na pracy społecznej swoich członków i zatrudnionych pracownikach. Wykorzystuje obiekty sportowe i zaplecze szkolne dla swojej działalności statutowej.

Obecnie w klubie działają 3 drużyny piłkarskie zgłoszone do rozgrywek w Mazowieckim Związku Piłki Nożnej:

- drużyna seniorów zgłoszona do rozgrywek w PZPN - w 1999 klasa C, a w roku 2002 przejście do klasy B, w 2004 awans do A klasy,
- drużyna juniorów rocznik 1989 zgłoszona do rozgrywek w PZPN - w 2004 roku, obecnie 5 miejsce w grupie,
- drużyna orlików rocznik 1994/95 zgłoszona do rozgrywek w PZPN - w 2005 (debiut).

UKS prowadzi zajęcia ogólnosportowe z dziećmi szkoły podstawowej w grupach dziewcząt i chłopców. Drużyny szkolne zajęły w 2004 roku 4 miejsce w klasyfikacji ogólnej powiatu warszawskiego zachodniego.

Uczniowski Klub Sportowy działający przy I Gminnym Gimnazjum w Koczargach Starych poza zajęciami ogólnorozwojowymi i „otwartej hali” prowadzi sekcję piłki ręcznej, sekcję siatkówki i sekcję piłki nożnej.

Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Starych Babicach prowadzi również zajęcia ogólnorozwojowe oraz sekcję piłki nożnej, sekcję piłki ręcznej chłopców, sekcję siatkówki i sekcję lekkoatletyczną.

Ludowy Klub Sportowy „Naprzód” w Zielonkach prowadzi drużynę MLS piłki nożnej (IV liga), drużynę piłki nożnej – A Klasa, drużynę piłki nożnej trampkarzy rocznik 1990, drużyny piłki nożnej młodzików rocznik 1993 i rocznik 1995, drużynę piłki nożnej rocznik 1997, sekcję badmintonu (sukcesy na arenie międzynarodowej) oraz zespół siatkówki halowej i zespół siatkówki plażowej (Udział w mistrzostwach Polski).

UKS Koczargi Stare i UKS Stare Babice realizują swoją działalność wspólnie z LKS „Naprzód” Zielonki.

Ponadto w ramach realizacji zadań gminy z zakresu kultury fizycznej i sportu corocznie organizowane są biegi przełajowe dla dzieci i młodzieży (o puchar Wójta Gminy) oraz zawody hipiczne o puchar Wójta Gminy (skoki przez przeszkody).

2.5.5. Pomoc społeczna

Jednym z głównych celów pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych i podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Stare Babice realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej bez względu na formę pomocy oraz źródło finansowania w latach 2002-2005 przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Odsetek do ogólnej liczby mieszkańców gminy
2002	247	773	6,16
2003	263	682	6,68
2004	250	659	4,95
2005	284	994	7,22

Na podstawie materiałów zebranych przez pracowników socjalnych podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych wynika, że przyczynami trudnej sytuacji życiowej w rodzinach będących podstawą do udzielania pomocy, są przede wszystkim: bezrobocie, ubóstwo, niepełna rodzina, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, wielodzietność, alkoholizm, zdarzenie losowe, długotrwała choroba.

Najczęściej w rodzinach występuje nie jedna, a kilka dysfunkcji. Dodatkową przyczyną trudnej sytuacji rodzin są zwiększające się koszty świadczeń związanych z utrzymaniem domu, koszty świadczeń leczniczych i leków, koszty wyposażenia dzieci do szkoły, czy zapewnienia im wypoczynku letniego.

Obok świadczeń umożliwiających wsparcie finansowe (zasiłki), do przyznania których konieczne jest spełnienie określonego ustawą kryterium dochodowego, dostępny jest cały wachlarz niepieniężnych form pomocy tj: praca socjalna, poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne.

W rozwiązywaniu problemów w rodzinach z chorobą alkoholową Ośrodek ściśle współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Praca socjalna, skierowana jest na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Poniższe zestawienie prezentuje ogólną liczbę osób w rodzinach objętych pomocą finansową w latach 1996 – 2005 – analizując dane zawarte w obu zestawieniach należy pamiętać, że w niektórych rodzinach świadczenia pieniężne są pobierane przez więcej niż jedną osobę.

Lata	Zadania własne		Zadania zlecone	
	Liczba osób	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób	Liczba osób w rodzinach
1996	158	359	124	490
1997	265	677	93	355
1998	202	701	96	363
1999	203	651	86	329
2000	200	631	63	216
2001	188	547	63	202
2002	287	835	87	276
2003	329	972	87	278
2004	311	863	35	81
2005	340	979	23	33

Od 1 maja 2004 r. kolejnym zadaniem zleconym stała się wypłata świadczeń rodzinnych spełniającym kryteria wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach

rodzinnych. Rok zasiłkowy od 1 września 2005 r. do 31 sierpnia 2006 r. objął 700 świadczeniobiorców.

Od 1 września 2005 r. GOPS wypłaca również zaliczkę alimentacyjną dla osób uprawnionych do pobierania zaliczki na mocy ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Zaliczkę wypłacono 50 osobom.

Ponadto, od 1 września 2005 r. realizowany jest w GOPS Program „Wolontariat w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starych Babicach”, opracowany dla osób, które chcą bezpłatnie, świadomie i dobrowolnie działać na rzecz innych, wykraczając poza więzi rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Obecnie czynnie działa 20 wolontariuszy, a około 5 osób angażuje się w akcje jednorazowe.

W 2005 r. przy GOPS rozpoczęła swoją działalność Grupa Wsparcia dla Dzieci. Na siedzibę Grupy użyczono Ośrodkowi pomieszczenie socjalne w budynku Ludowego Klubu Sportowego „Naprzód” w Zielonkach. Dzieci w ramach spędzania czasu wolnego po zakończonych zajęciach szkolnych mogą tu odrobić pracę domową, a także uczestniczyć w zajęciach plastycznych, reedukacyjnych i sportowych.

W okresie lipiec-sierpień 2005 r. po raz pierwszy zostały zorganizowane zajęcia „Wakacyjny wypoczynek dla dzieci z Gminy Stare Babice LATO 2005”. W ramach tej akcji dzieci uczestniczyły w bezpłatnych lekcjach języka angielskiego, a dzięki programowi „Wakacje z Afryką” miały one możliwość wzięcia udziału w atrakcyjnych zajęciach oraz wyjazdach. Z tej formy wypoczynku skorzystało około 30 dzieci z Zielonek oraz z TPD działającego w Borzęcinie Dużym.

2.5.6. Mieszkalnictwo

Stale rosnąca liczba mieszkańców świadczy, że gmina posiada odpowiednie warunki do osiedlania się ludności. Bliska odległość od Warszawy i jednocześnie atrakcyjne położenie gminy w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego przyciąga deweloperów oraz indywidualnych inwestorów. W 2002 roku wydano 176 pozwoleń na budowę, w 2003 roku 371, w 2004 roku liczba pozwoleń wynosiła 250, natomiast w 2005 r. było ich 375.

Ze względu na wymogi przepisów ochrony środowiska wszystkie nowopowstające osiedla oraz indywidualna zabudowa muszą być wyposażone w pełną infrastrukturę techniczną.

Nowe plany zagospodarowania przestrzennego wyznaczają urbanistyczny porządek powstających osiedli w Latchorzewie, Kwirynowie, Starych Babicach, Zielonkach Parceli, Lipkowie i Borzęcinie. Na byłych polach uprawnych powstają nowe osiedla z drogami dojazdowymi i infrastrukturą.

Na terenie Gminy Stare Babice dominuje zabudowa jednorodzinna dwukondygnacyjna i zagrodowa. Budynki wyposażone są w ogrzewanie lokalne gazowe lub sporadycznie węglowe oraz miejscowe instalacje sanitarne.

Zwarta zabudowa jednorodzinna o charakterze podmiejskim występuje w miejscowościach: Blizne Łaszczyńskiego, Blizne Jasińskiego, Latchorzewie, Starych Babicach i Babicach Nowych, Kwirynowie oraz Klaudynie. Pozostałe wsie, położone w środkowej i zachodniej części gminy posiadają zabudowę o charakterze wiejskim i większym rozproszeniu lub jednorodziną w układzie ciągów zabudowy wzdłuż dróg.

W graniczącym z Warszawą Latchorzewie jest aktualnie wybudowanych kilka osiedli mieszkaniowych w zabudowie domów wolnostojących i w zabudowie szeregowej. W Lipkowie powstało nowe osiedle mieszkaniowe, a w Kwirynowie trwa budowa osiedli domów jednorodzinnych. Obok Kwirynowa najsilniej zurbanizowaną miejscowością w gminie są Stare Babice. Nowe inwestycje zmierzają do nadania centrum administracyjnemu gminy charakteru miasteczka, gdzie planuje się stworzenie centrum handlowo-usługowego oraz zaplecza turystyczno-usługowego.

Dalszy rozwój budownictwa mieszkaniowego postępuje w kierunku zachodnim gminy wraz z rozbudową infrastruktury technicznej.

Ochronie środowiska służą ograniczenia dla inwestorów – minimalna powierzchnia działki budowlanej w otulinie puszczy wynosi 1000 m², zaś w bezpośrednim sąsiedztwie lasów 1800 m² przy zachowaniu 70 procent powierzchni biologicznie czynnej.

Poniższe zestawienie przedstawia strukturę budownictwa mieszkaniowego (stan na 2004 rok)

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Liczba
1	Budynki mieszkalne w tym: ➤ jednorodzinne ➤ wielorodzinne	szt.	4 239 4 201 38
2	Ilość mieszkań ogółem – w tym: ➤ jednorodzinne ➤ wielorodzinne	szt.	5 073 4 710 363
3	Powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem – w tym: ➤ jednorodzinne ➤ wielorodzinne	m ²	576 629 548 555 28 074
4	Budynki mieszkalne ocieplone	szt.	2 573
5	Budynki mieszkalne nie ocieplone	szt.	1 666
6	Średnia gęstość zabudowy budynków na 1 km ²	bud.	62,8

2.5.7. Zagospodarowanie przestrzenne

Władze Gminy Stare Babice podejmują wszelkie działania mające na celu racjonalny rozwój gminy. Jednym z priorytetów jest podjęcie działań planistycznych, uaktywniających tereny poszczególnych wsi pod ściśle określoną zabudowę. Zwraca się szczególną uwagę zarówno na istniejące, jak i nowe inwestycje. Wyznacza się tereny w całej gminie pod zabudowę mieszkaniową, usługową, a w ściśle określonych miejscach także produkcyjną. Bezpośrednie sąsiedztwo Kampinoskiego Parku Narodowego, aglomeracji warszawskiej i faktu, że Gmina Stare Babice jest typową gminą wiejską powoduje ściśle określone uwarunkowania jej rozwoju. Praktycznie cały teren gminy ma aktualne plany miejscowe, co już zdecydowanie poprawiło właściwe zagospodarowanie przestrzenne gminy.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania, podjęta Uchwałą Nr XXXVIII/326/06 Rady Gminy Stare Babice z dnia 1 czerwca 2006 r., umożliwi w perspektywie najbliższych kilkunastu lat zmianę obowiązujących planów miejscowych z dostosowaniem ich do zmieniających się dość gwałtownie uwarunkowań zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych.

2.5.8. Gospodarka finansowa

Z analizy wykonanych budżetów Gminy Stare Babice wynika, iż w latach 2002-2006 dochody i wydatki podlegały znacznemu wzrostowi.

Zanotowany przyrost dochodów budżetowych w latach 2002-2006 wynikał z :

- uzyskania dodatkowych środków w postaci dotacji Unii Europejskiej w ramach programów przedakcesyjnych i środków strukturalnych;
- zwiększenia wpływów z podatków wspólnych z budżetem państwa (PIT i CIT) – częściowo wskutek zmiany ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego;
- wzrostu dochodów własnych;
- wzrostu subwencji i dotacji.

Należy zwrócić uwagę na fakt niskiego zadłużenia gminy. Na dzień 31 grudnia 2005 roku zadłużenie gminy wyniosło 200 tys. zł. Jest to sytuacja bardzo rzadko spotykana w polskim samorządzie terytorialnym. Daje to gminie na przyszłość wysoką zdolność do zaciągania zobowiązań dłużnych. Może być to bardzo ważne przy współfinansowaniu zadań funduszami Unii Europejskiej. W przypadku zaciągania długu należy rozważyć wykorzystanie instrumentów dłużnych stosownie do potencjału finansowego gminy kolejnych lat, racjonalnie kształtując transze zadłużenia i terminy jego spłat.

Mocnymi stronami polityki finansowej gminy są: przy niedostatecznej ilości środków w budżecie gminy – stosunkowo wysokie dochody własne, świadczące o znacznej samodzielności finansowej gminy oraz duże nakłady na inwestycje.

2.6. Działalność gospodarcza

W 2005 r. w Urzędzie Gminy Stare Babice dokonano 346 czynności związanych z ewidencją działalności gospodarczej, na które złożyło się 198 nowych działalności i 148 wykreśleń z ewidencji. Na przestrzeni lat 2002-2005 liczba tych czynności stale rosła, co obrazuje niżej przedstawione zestawienie czynności związanych z ewidencją ludności.

	2002	2003	2004	2005
Ogółem	243	259	332	346
Nowe	130	143	189	198
Wykreślone	113	116	143	148

W latach 2002-2005 ilość podmiotów gospodarczych na terenie gminy również systematycznie rosła i na koniec 2005 r. wynosiła 1525 tj. o 77 podmiotów więcej niż w roku 2004. Poniżej przedstawiono zestawienie podmiotów według grup branżowych.

	2002	2003	2004	2005
Handel	374	387	389	392
Produkcja	82	81	82	81
Usługi	560	590	638	729
Gastronomia	20	23	28	24
Transport	105	111	112	117
Export – Import	9	8	8	6
Pozostałe	65	68	65	64
Nieokreślone	144	137	126	112
OGÓŁEM	1359	1405	1448	1525

Analizując rodzaj podejmowanych działalności można stwierdzić, że największą liczbę ewidencjonowanych działalności stanowią przedsiębiorcy podejmujący działalność usługową, a w drugiej kolejności handel. Wśród działalności usługowej zdecydowanie dominują usługi budowlane, mechanika pojazdowa oraz usługi doradcze. Zakłady usługowe tego typu w większości usytuowane są wzdłuż ul. Warszawskiej.

Natomiast na działalność handlową składają się przedsiębiorcy zajmujący się handlem detalicznym (w 2005 r. było 342 przedsiębiorców zarejestrowanych w Urzędzie Gminy) oraz hurtowym (50 zarejestrowanych przedsiębiorców).

Aktywność gospodarcza gminy mierzona liczbą przedsiębiorców przypadających na 1000 mieszkańców utrzymuje się na wyrównanym poziomie od kilku lat i przedstawia się następująco.

	2002	2003	2004	2005
Liczba przedsiębiorców przypadająca na 1000 mieszkańców gminy	108	109	109	111

Należy jednak zaznaczyć, że z uwagi na fakt, iż rejestracja podmiotów gospodarczych odbywa się według miejsca zamieszkania, nie można określić ilu faktycznie przedsiębiorców działa na terenie gminy.

3. Uwarunkowania i problemy rozwoju Gminy Stare Babice

Analiza uwarunkowań i problemów rozwoju doprowadziła do:

- wskazania kluczowych uwarunkowań, czyli zdarzeń, zjawisk, tendencji i procesów, wpływających pozytywnie lub negatywnie na jej rozwój (obecnie lub w przyszłości), czyli zaprezentowanie **szans i zagrożeń** rozwojowych Gminy Stare Babice,
- identyfikacji podstawowych uwarunkowań jej dalszego rozwoju, wynikających z obecnej sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej, ekologicznej, przestrzennej i dziedzictwa kulturowego, czyli przedstawienie **silnych i słabych stron** Gminy Stare Babice,
- wskazania głównych problemów dalszego jej rozwoju, które wymagają podjęcia określonych działań realizacyjnych zmierzających do likwidacji barier i ograniczeń rozwojowych lub co najmniej złagodzenia ich negatywnego wpływu na dalszy rozwój gminy i warunki życia mieszkańców – zaprezentowano w postaci **katalogu głównych problemów rozwojowych** Gminy Stare Babice.

3.1. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju

Gmina Stare Babice – tak jak każdy organizm społeczno gospodarczy – działa w określonym otoczeniu, które oddziałuje na nią wywierając stały wpływ – pozytywny lub negatywny. Oddziaływania te tworzą uwarunkowania zewnętrzne (aktualne i przewidywane w przyszłości) w postaci zestawu szans i zagrożeń dla jej bieżącego funkcjonowania i dalszego rozwoju.

Obecnie, główne bariery ograniczające skalę i tempo rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Stare Babice tkwią przede wszystkim w jej otoczeniu. Jej władze nie mają praktycznie żadnego wpływu na to, co się w nim dzieje. Mogą jedynie stale śledzić (monitorować) zmiany w otoczeniu, co umożliwi zidentyfikowanie obecnych i przyszłych zagrożeń oraz szans

rozwojowych Gminy Stare Babice. Szczególnie niekorzystny wpływ na jej funkcjonowanie i dalszy rozwój ma obecnie:

- nadal zbyt niskie tempo rozwoju gospodarczego kraju (obecnie ok. 4,7%), czego efektem są nadal duże rozmiary rejestrowanego bezrobocia oraz znaczna liczba rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, wymagających pomocy społecznej.
- bardzo trudna sytuacja budżetu państwa, czego efektem jest ograniczanie wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, pomoc socjalną, edukację, kulturę i sztukę, bezpieczeństwo publiczne, a także zmniejszające się rozmiary przekazywanych do budżetów samorządów terytorialnych – dotacji i subwencji.
- niestabilne przepisy prawa,
- bariery biurokratyczne i zmieniające się „reguły gry” w pozyskiwaniu środków pomocowych Unii Europejskiej.

Z kolei, głównym czynnikiem łągającym niekorzystne zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Stare Babice jest bliskie sąsiedztwo z Warszawą, która wraz z gminami i powiatami, wchodzącymi w skład jej obszaru metropolitalnego (aglomeracji warszawskiej) – stanowi obszar, który jest najbardziej atrakcyjnym miejscem w skali Polski pod względem lokalizacji inwestycji krajowych i zagranicznych oraz prowadzenia działalności gospodarczej (jest to tzw. „renta położenia”). Warszawa jest także największym rynkiem pracy w Polsce, co powoduje, że wielu mieszkańców gminy znajduje tam zatrudnienie. Sprawia to, że zjawiska kryzysowe w znacznie mniejszym stopniu dotyczą ten obszar w porównaniu z innymi regionami kraju. Potencjalną szansą dla dalszego rozwoju Gminy Stare Babice jest także maksymalne wykorzystanie pomocy finansowej Unii Europejskiej (fundusze pomocowe) na współfinansowanie przedsięwzięć (projektów) gminnych w latach 2007-2013

Syntetyczne zestawienie kluczowych szans i zagrożeń, tkwiących w otoczeniu w kategoriach zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy Stare Babice przedstawia się następująco:

SZANSE
Otoczenie międzynarodowe i ogólnokrajowe
Trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy Polski (średnioroczne tempo wzrostu Produktu Krajowego Brutto powyżej 5%).
Trwała koniunktura gospodarcza w krajach Unii Europejskiej i na Wschodzie, umożliwiająca wzrost eksportu polskich towarów, co sprzyjać będzie poprawie koniunktury gospodarczej w Polsce, a w konsekwencji wzrostowi zatrudnienia i dochodów osobistych ludności.

Maksymalne wykorzystanie przez Polskę pomocy finansowej Unii Europejskiej z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.
Systemowa pomoc i wsparcie ze strony Rządu RP dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, w tym firm rodzinnych.
Współfinansowanie z budżetu państwa tworzenia nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla absolwentów szkół.
Preferencyjne kredyty i ulgi podatkowe dla przedsiębiorców zwiększających zatrudnienie.
Decentralizacja finansów publicznych, umożliwiająca generowanie większych dochodów własnych jednostkom samorządu terytorialnego oraz stabilne „reguły gry” w zakresie ich finansowania z budżetu państwa (dotacje, subwencje).
Ekologizacja procesów rozwoju kraju, tj. powszechne i współzależne uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych w sterowaniu procesami rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zagospodarowania przestrzeni – praktyczna realizacja zasady zrównoważonego rozwoju kraju.
Znacząca poprawa stanu środowiska przyrodniczego (osiągnięcie norm ekologicznych, obowiązujących w Unii Europejskiej).
Opracowanie i realizacja długookresowej polityki mieszkaniowej państwa zawierającej m.in. instrumenty finansowo-kredytowe wspomagające działania gmin na rzecz rozwoju mieszkalnictwa (budownictwo komunalne, remonty zasobów komunalnych, uzbrojenie terenów).
Wzrost nakładów finansowych z budżetu państwa na edukację (do min. 4% PKB – jest to minimalny standard określony przez UNESCO) i ochronę zdrowia (składka na ubezpieczenia zdrowotne ok. 10%) oraz pomoc społeczną.
Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego i aktywne zwalczanie patologii społecznych.
Rozwój sektora pozarządowego (organizacje społeczne, fundacje, stowarzyszenia, itp.) oraz wolontariatu.
Rozwój współpracy sektora publicznego (państwowego i samorządowego) z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju edukacji, kultury i sztuki oraz opieki społecznej. Wspieranie rozwoju wolontariatu jako formy pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.
Otoczenie wojewódzkie, warszawskie, powiatowe
Integracja funkcjonalno-przestrzenna obszaru metropolitalnego Warszawy, w tym budowa zintegrowanego systemu transportowego (drogi kołowe, transport publiczny).
Poprawa stanu środowiska przyrodniczego w obszarze metropolitalnym Warszawy.
Duży rynek pracy w Warszawie, umożliwiający mieszkańcom Gminy Stare Babice dojazdy do pracy.
Duża koncentracja w Warszawie placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej, szkół średnich i wyższych, placówek kultury i sztuki, handlu i usług, co umożliwi mieszkańcom Gminy Stare Babice korzystanie z usług tych placówek.

Opracowanie przez samorząd województwa mazowieckiego: Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2020 roku oraz Regionalnego programu operacyjnego województwa mazowieckiego na lata 2007-2013 jako podstawy do absorpcji środków pomocowych Unii Europejskiej.

Opracowanie przez samorząd województwa mazowieckiego Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, Programu ochrony środowiska województwa mazowieckiego, Planu gospodarki odpadami w województwie mazowieckim i skuteczna realizacja ich ustaleń.

Położenie przy drodze łączącej Warszawę z Żelazową Wolą, miejscem urodzenia Fryderyka Chopina.

ZAGROŻENIA

Otoczenie międzynarodowe i ogólnokrajowe

Skomplikowane procedury ubiegania się przez gminy o środki pomocowe Unii Europejskiej, co grozić będzie nie wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych dla Polski w latach 2007-2013 (fundusze strukturalne i Fundusz Spójności).

Niskie tempo rozwoju gospodarczego kraju.

Dekoniunktura gospodarcza w krajach Unii Europejskiej i na Wschodzie, co w konsekwencji będzie powodować spadek eksportu polskiej gospodarki.

Brak aktywnej polityki państwa w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, a tym samym przeciwdziałania bezrobociu.

Zwiększanie się rozmiarów przestępczości i innych przejawów patologii społecznej przy jednoczesnym utrzymywaniu się nie dofinansowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne (Policja, Straż Pożarna) oraz wymiaru sprawiedliwości (sądy i prokuratura). W społecznym odczuciu występuje obecnie duże zagrożenie bezpieczeństwa publicznego. Dotyczy to zarówno przestępczości wobec osób i rodzin, jak i ich mienia.

Spadek nakładów finansowych na oświatę i wychowanie z budżetu państwa (obecnie stanowią one ok. 3,1% ogólnych wydatków). Natomiast według UNESCO nakłady na oświatę powinny kształtować się na poziomie 5,2% produktu krajowego brutto, a nakłady w granicach 4% to niezbędne minimum. Spadek realnej wartości subwencji oświatowej, co powoduje konieczność coraz większego dofinansowywania oświaty z budżetów samorządów terytorialnych, kosztem innych dziedzin.

Pogorszenie, w odczuciu społecznym, dostępności pacjentów do świadczeń medycznych, zwłaszcza usług o charakterze specjalistycznym (wizyty u lekarzy specjalistów, specjalistyczne badania diagnostyczne, pomoc szpitalna).

Zbyt małe środki finansowe z budżetu państwa na zabezpieczenie potrzeb ludności w zakresie pomocy społecznej.

Brak spójnej i aktywnej długookresowej polityki mieszkaniowej państwa, w tym zwłaszcza wsparcia taniego budownictwa mieszkaniowego dla osób niezamożnych (budownictwo komunalne, w tym socjalne).

Niski poziom nakładów finansowych na budowę i modernizację dróg kołowych (krajowych, wojewódzkich i powiatowych), co przy dynamicznym rozwoju motoryzacji powoduje stałe pogarszanie się warunków podróżowania i bezpieczeństwa ruchu.

Otoczenie wojewódzkie, warszawskie i powiatowe

Brak skoordynowanej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego w skali całego obszaru metropolitalnego Warszawy. Dotyczy to zwłaszcza systemu transportowego – drogi kołowe, modernizacje i remonty dróg ponadgminnych.

Pogarszające się warunki dojazdu do Warszawy na skutek rosnącego natężenia ruchu samochodowego i złego stanu technicznego dróg kołowych.

Przeprowadzona analiza zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy Stare Babice umożliwiła zidentyfikowanie kluczowych szans i zagrożeń, które mają obecnie lub mogą mieć w przyszłości wpływ na skalę i tempo jej dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Nie ulega wątpliwości, że skuteczne rozwiązywanie szeregu problemów społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych występujących obecnie na terenie Gminy Stare Babice w dużej mierze warunkowane będzie rozwiązaniami systemowymi na szczeblu państwa (ustrojowo-prawnymi i finansowymi), koniunkturą gospodarczą, rozwojem handlu zagranicznego, kondycją budżetu państwa i stopniem wykorzystania pomocy finansowej Unii Europejskiej.

3.2. Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju

Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju wynikają z zasobów, zjawisk, zdarzeń, mechanizmów i procesów tkwiących w gminie. Tworzą one zestaw silnych i słabych stron gminy.

Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju Gminy Stare Babice w kategoriach jej silnych i słabych stron przedstawiają się następująco:

<p>SILNE STRONY Gminy Stare Babice (czynniki stymulujące i wspierające jej dalszy rozwój społeczno-gospodarczy)</p>	<p>SŁABE STRONY Gminy Stare Babice (czynniki ograniczające i hamujące jej dalszy rozwój społeczno-gospodarczy)</p>
<p>1. Położenie</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Położenie w bliskim sąsiedztwie Warszawy, co jest źródłem korzyści zarówno dla jej mieszkańców (Warszawa jako miejsce pracy i korzystania z szeroko rozumianych usług), jak i gminy (bliskość Warszawy podnosi atrakcyjność inwestycyjną gminy). 	<ul style="list-style-type: none"> Brak dużych zbiorników wodnych lub rzek. Brak zasobów wodnych.

<ul style="list-style-type: none">Położenie w otulinie i bezpośrednim sąsiedztwie Kampinoskiego Parku Narodowego.	
3. Stan układu komunikacji	
<ul style="list-style-type: none">Dobrze zorganizowana sieć linii autobusowych komunikacji zbiorowej, zapewniająca komfort podróżowania.	<ul style="list-style-type: none">Niedostateczna jakość nawierzchni drogowych.Zbyt małe szerokości pasów drogowych co w wielu przypadkach uniemożliwia poszerzenie jezdni.Przeciążenie dróg ponadlokalnych, łączących gminę z Warszawą, co powoduje wzrost czasu dojazdów.Zbyt mała ilość chodników dla pieszych.Brak dostatecznej ilości ścieżek rowerowych.Brak szybkiej komunikacji szynowej z Warszawą i funkcjonowanie gminy wyłącznie w oparciu o komunikację kołową.
4. Potencjał demograficzno-społeczny	
<ul style="list-style-type: none">Dynamiczny rozwój ludnościowy gminy, co jest efektem postrzegania jej jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania (na przestrzeni lat 1995-2005 liczba ludności gminy zwiększyła się aż o 27 %).Korzystna struktura wieku mieszkańców – osoby do 18 roku życia stanowią 22,5 % ogółu mieszkańców, ludzie w wieku produkcyjnym stanowią 63,6 %, a w wieku poprodukcyjnym 13,9 %).Relatywnie niska stopa rejestrowanego bezrobocia - kształtuje się ona na poziomie 6,2 % (dla porównania średnia dla powiatu	<ul style="list-style-type: none">Przyrost liczby ludności zamieszkującej gminę bez zameldowania na pobyt stały.Brak integracji nowych mieszkańców.Zanikanie tradycyjnych zwyczajów, norm współżycia społecznego, lokalnych autorytetów i tradycyjnego gospodarowania z powodu zdominowania dotychczasowej ludności przez ludność napływową, stanowiącą większość.

<p>warszawskiego zachodniego 10,8 %, województwa mazowieckiego 14,1 %, dla Polski 18 %).</p>	
<p>5. Potencjał gospodarczy</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Trwały wzrost liczby przedsiębiorstw produkcyjnych, hurtowni i zakładów usługowych, tworzących bazę ekonomiczną gminy. • Funkcjonowanie na terenie gminy oddziały banku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak atrakcyjnej oferty inwestycyjnej gminy. • Obiekty działalności gospodarczej docelowo mogą być wyłącznie niewielkim uzupełnieniem podstawowej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej ekstensywnej z racji na położenie w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego.
<p>6. Stan infrastruktury i gospodarki komunalnej</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Istnienie w Starych Babicach stacji energetycznej 110/15 kV, dysponującej mocą na docelowy rozwój gminy. • Wysoki poziom zwodociągowania gminy. • Sukcesywna budowa sieci kanalizacji sanitarnej. • Aktywna polityka inwestycyjna i finansowa Władz Gminy w dziedzinie budowy sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej. • Dobre zaopatrzenie mieszkańców w gaz sieciowy (ok. 80%). • Opracowanie Planu gospodarki odpadami dla Gminy Stare Babice na lata 2005-2011. • Opracowanie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Stare Babice na lata 2005-2011. 	<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie indywidualnych kanalizacji (szamb) w posesjach oraz indywidualnych ujęć wody. • Zdarzające się, trudne do wykrycia nieszczelne szamba. • Brak systemu kanalizacji deszczowej w obszarach o gęstej zabudowie. • Zniszczone rowy odwadniające. • Dzikie wysypiska odpadów stałych.
<p>7. Dostępność nieruchomości (gruntów) na cele rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Sukcesywne uchwalanie przez Radę Gminy zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. • Rezerwy terenowe pod rozwój mieszkalnictwa, działalności gospodarczej i rekreacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenia w lokowaniu budownictwa mieszkaniowego wraz z obiektami towarzyszącymi i działalności gospodarczej w związku z bliskością Kampinoskiego Parku Narodowego.

<ul style="list-style-type: none">• Zasób komunalnych gruntów na cele publiczne.• Zasób komunalnych gruntów pod inwestycje w zakresie usług, handlu i produkcji.• Opracowane i uzgodnione plany zaopatrzenia w gaz i energię elektryczną oraz projekt założeń do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Stare Babice do roku 2025.	<ul style="list-style-type: none">• Skromny zasób gruntów komunalnych na cele mieszkaniowe.
8. Warunki mieszkaniowe	
<ul style="list-style-type: none">• Bardzo duży ruch budowlany w zakresie jednorodzinnego budownictwa mieszkaniowego.	<ul style="list-style-type: none">• Skromny zasób mieszkań komunalnych.• Brak lokali o charakterze socjalnym.
9. Stan i funkcjonowanie infrastruktury społecznej	
<ul style="list-style-type: none">• Dobra baza lokalowa placówek oświatowych (zmodernizowane budynki szkolne o odpowiedniej wielkości i wyposażeniu).• Wysoki poziom wykształcenia i przygotowania zawodowego nauczycieli.• Zorganizowany dowóz uczniów do szkół.• Wspieranie przez Władze Gminy rozwoju działalności sportowo-rekreacyjnej w szkołach i sekcjach sportowych.	<ul style="list-style-type: none">• Brak odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych.• Trudne warunki lokalowe Gminnej Biblioteki Publicznej w Starych Babicach.• Brak wyspecjalizowanego obiektu służącego zaspokajaniu potrzeb w zakresie upowszechniania kultury i edukacji.• Niewystarczająca ilość placówek wychowania przedszkolnego.• Złe warunki lokalowe Ośrodka Zdrowia w Starych Babicach (zakończono już przygotowania formalno-prawne do przebudowy i modernizacji budynku, w którym zlokalizowany jest Ośrodek Zdrowia, co w radykalny sposób poprawi warunki lokalowe).
10. Zasoby i jakość środowiska przyrodniczego	
<ul style="list-style-type: none">• Kampinoski Park Narodowy (80% gminy znajduje się w jego otulinie).• Duży kompleks leśny – Park Leśny Bemowo z dwoma rezerwatami	<ul style="list-style-type: none">• Brak dbałości niektórych mieszkańców o stan i ochronę środowiska naturalnego (palenie śmieci).

<p>przyrody.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żyzne gleby Równiny Błońskiej. • Zespoły pałacowo-parkowe z cennym starodrzewem w Lipkowie i Zielonkach. • Pojedyncze obiekty o wysokich walorach przyrodniczych (pomniki przyrody, w tym zabytkowa aleja lipowa w Lipkowie). 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak skutecznego systemu zagospodarowania wód opadowych (szczególnie w przypadku długotrwałych, nawalnych opadów)
<p>11. Zasoby i jakość środowiska kulturowego</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Występujące na terenie gminy obiekty i zespoły zabudowy zabytkowej (m.in. kościoły w Starych Babicach, Borzęcinie Dużym i Lipkowie, zespół dworsko pałacowy w Lipkowie i zespół pałacowo-parkowy w Zielonkach, cmentarz wojenny w Starych Babicach, spora ilość stanowisk archeologicznych starożytnych i starszych) 	<ul style="list-style-type: none"> • Całkowita zmiana krajobrazu kulturowego w ostatnich 20 latach i przekształcenie tradycyjnego układu ruralistycznego w układ podmiejskiej zabudowy osiedlowej. Z tego powodu zostały wprowadzone ograniczenia w gabarytach zabudowy w celu dostosowania jej do krajobrazu.
<p>12. Bezpieczeństwo publiczne</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizacja w Starych Babicach Komendy Powiatowej Policji. • Funkcjonowanie na terenie gminy 2 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Narastanie zjawisk o charakterze przestępczym (chuligaństwo, kradzieże). • Brak kontroli drogowych.
<p>13. Gospodarka finansowa gminy</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo wysokie dochody własne, świadczące o znacznej samodzielności finansowej gminy. • Wysoki udział wydatków inwestycyjnych w budżecie gminy. • Aktywna polityka w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania, pozwalająca realizować rozszerzony w stosunku do własnego potencjału finansowego zakres zadań inwestycyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo niskie dochody budżetowe z subwencji oświatowej – w stosunku do istniejących i wzrastających corocznie kosztów funkcjonowania szkół.

3.3. Główne problemy rozwoju

Przeprowadzona analiza uwarunkowań rozwoju Gminy Stare Babice, a zwłaszcza identyfikacja występujących słabych stron, umożliwi sformułowanie katalogu głównych problemów dalszego jej rozwoju.

Problemy te wynikają z:

- obecnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego,
- stanu infrastruktury społecznej i technicznej,
- stanu środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

Biorąc powyższe pod uwagę sformułowana została lista obszarów problemowych, których rozwiązanie lub złagodzenie ich niepożądanych skutków przyczyni się do poprawy stanu istniejącego. Stały się one podstawą do formułowania celów rozwoju Gminy Stare Babice i niezbędnych zadań realizacyjnych.

Listę tych problemów prezentuje poniższe zestawienie:

Niedobory w zakresie ujęć wody, sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej oraz kanalizacji deszczowej w obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej,
Rozbudowa oczyszczalni ścieków do 5000-6000 m ³ /dobę
Objęcie wszystkich posesji selektywną zbiórką odpadów stałych
Brak gminnego punktu selektywnego gromadzenia odpadów lub w szerszym zakresie zakładu wspomagającego system gospodarki odpadami, co pozwoli zminimalizować ilość odpadów wymagających składowania
Poprawa powiązań komunikacyjnych gminy z otoczeniem, w tym z Warszawą
Modernizacja dróg powiatowych
Budowa i modernizacja dróg gminnych (nawierzchnie asfaltowe, odwodnienia) wraz z chodnikami i oświetleniem ulicznym
Budowa ścieżek rowerowych
Niedobory w bazie upowszechniania kultury, sportu i rekreacji
Potrzeba rozbudowy bazy edukacyjnej związana z dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców gminy
Brak mieszkań socjalnych

Zdefiniowane powyżej główne problemy rozwoju Gminy Stare Babice wyznaczają główne kierunki, wokół których będą się koncentrować cele rozwoju gminy i niezbędne zadania realizacyjne w perspektywie 2020 roku.

4. Zrównoważony rozwój jako podstawa gospodarowania w Gminie Stare Babice

Istotą zrównoważonego rozwoju jest zapewnienie trwałej poprawy jakości życia współczesnych i przyszłych pokoleń poprzez kształtowanie właściwych proporcji między kapitałem ekonomicznym, ludzkim i przyrodniczym. Przyjmuje ona za swoją podstawę założenie, że poprawa, a co najmniej nie pogarszanie stanu środowiska przyrodniczego, winny być jednym z podstawowych czynników warunkujących rozwój gospodarczy i poprawę jakości życia ludności. Dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju konieczne jest, aby ochrona środowiska przyrodniczego stanowiła nieodłączną część procesów rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego i nie była rozpatrywana w oderwaniu od nich. Innymi słowy, zrównoważony rozwój to nadanie postępowi cywilizacyjnemu kierunku zachowującego w sposób trwały zasoby i walory środowiska przyrodniczego oraz czynna jego ochrona.

Na zrównoważony rozwój składają się cztery podstawowe elementy:

- planowanie dla przyszłości, czyli rozwiązując dzisiejsze problemy nie zapominajmy o przyszłych pokoleniach i jego potrzebach,
- planowanie dla środowiska życia człowieka, obejmującego zarówno elementy przyrodnicze, jak i antropogeniczne (sztucznie stworzone przez człowieka),
- zapewnienie sprawiedliwego dostępu do zasobów przyrodniczych obecnych i przyszłych pokoleń,
- szeroki udział różnych grup społecznych w podejmowaniu decyzji dotyczących kierunków i tempa procesów rozwojowych.

Celem zrównoważonego rozwoju jest stała poprawa jakości życia obywateli poprzez zaspokojenie obecnych potrzeb, bez szkody dla możliwości ich zaspokajania przez przyszłe pokolenia. Jego realizacja jest możliwa tylko poprzez ekonomiczne działanie opierające się na trzech szczegółowych zasadach:

1. **Zasada równowagi**, a ściślej mówiąc zasada ładu zintegrowanego. Oznacza ona dostosowanie zasobochłonności procesów gospodarowania do dostępności wszystkich zasobów, jakimi społeczność na danym terenie dysponuje, tj. zasobów przyrodniczych, zasobów pracy i zasobów kapitału. Ładem zintegrowanym można więc nazwać sytuację, w której w sposób harmonijny realizowane są cele społeczne, ekologiczne i ekonomiczne danej społeczności.

2. **Zasada efektywności** (racjonalnego gospodarowania), która ma dwa warianty:

- wydajności, nakazującej przy dopuszczalnym poziomie zużycia zasobów przyrodniczych maksymalizowanie efektów społecznych i gospodarczych,
- oszczędności, nakazującej przy zadanym poziomie efektu społecznego i gospodarczego minimalizowanie zużycia zasobów przyrodniczych.

Stąd też, w procesie racjonalnego gospodarowania należy brać pod uwagę nie tylko kryterium ekonomiczne, lecz także kryteria ekologiczne. Powinny one wymuszać w sferze gospodarowania dostosowanie produkcji do posiadanych zasobów przyrodniczych, uświadomić konieczność uwzględniania potrzeb przyszłych pokoleń, pomagać w prawidłowym określaniu zakresu, a także kosztów produkcji bezodpadowej, aby w rezultacie przekonać społeczeństwo o nieopłacalności degradacji środowiska. W sferze ekologii zaś kryteria ekonomiczne powinny prowadzić do przekonania o opłacalności nakładów finansowych ponoszonych na kształtowanie i ochronę środowiska.

3. **Zasada zapewnienia wzajemnych korzyści** współdziałającym ze sobą układom, którymi mogą być zarówno podmioty gospodarcze, grupy społeczne (np. społeczność lokalna), jak i układy przestrzenne (np. gminy). Wyraża się ona przede wszystkim poprzez partycypację społeczeństwa we wszystkich przedsięwzięciach związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym na danym obszarze - zarówno w sferze planowania i realizacji, jak i w sferze kontroli i monitorowania stopnia ich realizacji. Dany rodzaj działalności gospodarczej należy rozwijać tylko tam, gdzie ludność miejscowa daje przyzwolenie i jest tym rozwojem zainteresowana. Działalność gospodarcza powinna opierać się na:

- miejscowym potencjale rozwojowym, tj. miejscowych zasobach naturalnych, ludzkich i materialnych,
- miejscowej inicjatywie gospodarczej i inwestycyjnej,
- ustaleniach maksymalnego stopnia zainwestowania terenu, oszczędzaniu ziemi i innych zasobów naturalnych,

- maksymalnym wykorzystaniu istniejących materialnych elementów zagospodarowania przestrzeni,
- „czystych” ekologicznie technologiach produkcji, w tym wytwarzania energii,
- zbilansowaniu wszystkich ekonomicznych, społecznych i ekologicznych korzyści i strat wynikających z określonego przedsięwzięcia gospodarczego.

Zasada zrównoważonego rozwoju zakłada konieczność zintegrowanego i kompleksowego podejścia do procesów rozwojowych, tj. traktowania ich jako współzależne i wzajemnie uwarunkowane procesy rozwoju społecznego, gospodarczego, ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz zagospodarowania przestrzeni.

We wspólnej polityce ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej największy nacisk kładzie się obecnie na zrównoważony rozwój uwzględniający potrzeby obecnego i przyszłych pokoleń. Zakłada ona osiągnięcie następujących celów:

- zachowanie i rozwój jakości życia oraz ochronę zdrowia człowieka,
- zachowanie, ochronę i poprawę środowiska naturalnego (ochrona dziedzictwa przyrodniczego, unikanie wyrządzania trwałych szkód w środowisku, zapobieganie zanieczyszczeniom i szkodom oraz ich ograniczanie),
- racjonalizacja zakresu i charakteru produkcji oraz konsumpcji energii,
- zmiana nawyków konsumpcyjnych obywateli,
- zapewnienie ciągłego dostępu do surowców naturalnych, rozważne i racjonalne ich wykorzystanie oraz optymalne gospodarowanie i właściwe zagospodarowanie odpadów (odzyskiwanie surowców wtórnych),
- edukacja ekologiczna obywateli,
- wspieranie działań regionalnych i globalnych w zakresie ochrony środowiska.

Cele te są zaadresowane do wszystkich podmiotów, tj. władz publicznych wszystkich szczebli, w tym samorządu gminnego, wszystkich podmiotów gospodarczych, organizacji pozarządowych (społecznych) i ogółu obywateli. Ich realizacja powinna odbywać się drogą uzyskania wysokiego poziomu ochrony środowiska z zastosowaniem działań zapobiegawczych, pilnego naprawiania szkód u źródeł ich powstawania oraz ponoszenia kosztów zanieczyszczeń przez sprawcę.

Tak więc, prawo Wspólnoty Europejskiej uznało zasadę zrównoważonego rozwoju jako podstawową zasadę warunkującą rozwój gospodarczy i społeczny oraz zagospodarowanie przestrzenne. Oparta na niej ochrona środowiska musi być uwzględniana we wszystkich sferach aktywności wspólnotowej i na wszystkich etapach działań, tj. planowania, realizacji oraz monitorowania i kontroli realizacji (co umożliwi wychwycenie naruszeń i odchyłeń oraz ich eliminacji, a także zaprzestania działań niepożądanych przez instrumenty monitorujące).

Wprowadzane od kilku lat w Polsce przepisy prawa tworzą warunki dla urzeczywistnienia zasady zrównoważonego rozwoju, co znalazło swój wyraz w zapisach Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku¹, jak też w ustawach: prawo ochrony środowiska² oraz o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym³. Wprowadzanie w życie tej zasady wynika także ze zobowiązań międzynarodowych. Otóż, Polska podpisała w 1992 roku *Deklarację z Rio de Janeiro* oraz *Agendę 21* określające prawa i obowiązki państw w procesie realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz zestaw zaleceń dla działań na rzecz jej urzeczywistnienia. Także podpisany przez Polskę w 1991 roku *Układ Stowarzyszeniowy z Wspólnotami Europejskimi* zawiera zapis, że „polityka realizacji rozwoju społeczno-gospodarczego Polski powinna kierować się zasadą zrównoważonego rozwoju”. Wdrażanie tej zasady musi dokonywać się przy respektowaniu realiów społecznych i ekonomicznych. Stąd też w najbliższych kilkunastu latach zasadne staje się zlikwidowanie najbardziej palących problemów ekologicznych. Chodzi tu przede wszystkim o:

- znaczną poprawę stanu środowiska przyrodniczego (osiągnięcie norm ekologicznych obowiązujących w Unii Europejskiej),
- ustanowienie systemów obszarów chronionych (krajowych, regionalnych i lokalnych),
- zmiany procesów produkcyjnych (nowoczesne i bezpieczne ekologicznie technologie),
- minimalizację zużycia surowców naturalnych i emisji zanieczyszczeń oraz recykling,

¹ Art. 5. Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolność i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz **zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju**; Art. 74 ust. 1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom; Art. 74 ust. 2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych; Art. 86. Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.

² Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001r. Nr 62 poz. 627 z póź. zm).

³ Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r. Nr 80 poz. 717).

czyli o ekologizację procesów rozwojowych, tj. powszechne uwzględnianie uwarunkowań ekologicznych w sterowaniu procesami rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zagospodarowaniu przestrzeni w stopniu społecznie, technicznie i ekonomicznie (możliwości sfinansowania przedsięwzięć proekologicznych) realistycznym.

Biorąc powyższe pod uwagę, władze Gminy Stare Babice przy formułowaniu celów rozwoju, a następnie programów i zadań realizacyjnych kierowały się **konstytucyjną zasadą zrównoważonego rozwoju**.

5. Cele rozwoju Gminy Stare Babice

5.1. Zasady formułowania celów rozwoju

Celowość, realność i systematyczność działań władz Gminy Stare Babice na rzecz tworzenia jak najlepszego środowiska życia dla mieszkańców i funkcjonowania podmiotów gospodarczych składają się łącznie na wspólną cechę planowości podejmowanych działań. Dotyczy to zarówno działań o charakterze krótkookresowym (rocznym), średniookresowym (kadencyjnym), jak i długookresowym (perspektywicznym, obejmującym kilka następnych kadencji). Takie postępowanie jest zgodne z zasadą racjonalnego gospodarowania, polegającą „na maksymalizacji efektów z wydatkowanych nakładów finansowych lub minimalizacji nakładów finansowych na uzyskanie założonych efektów”, a także jest podstawą do wdrażania w życie zasady zrównoważonego rozwoju. Z kolei, głównym warunkiem urzeczywistnienia sformułowanych celów rozwoju Gminy Stare Babice jest zabezpieczenie odpowiednich środków organizacyjnych, kadrowych, technicznych i finansowych, a także określenie terminów osiągnięcia planowanych celów oraz podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.

Formułowanie strategicznych i operacyjnych celów rozwoju Gminy Stare Babice jest ważne przynajmniej z czterech zasadniczych powodów, a mianowicie:

Cele wskazują podstawowe kierunki rozwoju gminy. Dzięki ustaleniu celów następuje mobilizacja podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację (władz gminy, pracowników urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych), a także zyskują one źródło motywacji do

konkretnych działań wykonawczych. Wzrasta również ich poczucie odpowiedzialności za losy mieszkańców gminy;

Cele wyznaczają decyzje i działania realizacyjne. Władze Gminy na podstawie wyznaczonych celów, zwłaszcza operacyjnych formułują katalog zadań realizacyjnych, który w sposób szczegółowy określa sposoby ich realizacji;

Cele wpływają na koncentrację zasobów. Władze Gminy dysponują ograniczonymi zasobami kadrowymi, organizacyjnymi i technicznymi, a przede wszystkim finansowymi (budżet gminy) w stosunku do występujących potrzeb i jednocześnie szeroką gamę możliwych sposobów ich wykorzystania. Określając cele rozwoju gminy, jej władze ustalają priorytety rozwojowe, co umożliwia koncentrację ograniczonych własnych zasobów finansowych na wybranych celach;

Cele pomagają w ocenie osiąganych postępów w działaniach na rzecz rozwoju. Są one istotnym elementem procesu kontrolowania i monitorowania postępów w ich realizacji. Jeśli w wyniku kontroli okaże się, że nie realizujemy ich zgodnie z planem, albo napotykamy na nieoczekiwane przeszkody lub bariery w ich realizacji, to możemy podjąć od razu działania korygujące, modyfikując działania realizacyjne.

Tak więc, punktem wyjścia racjonalnego kształtowania procesów rozwojowych w Gminie Stare Babice jest określenie i hierarchizacja celów. Jest to niewątpliwie trudny proces, gdyż istnieje obecnie wiele różnorodnych dotąd niezaspokojonych potrzeb społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych. Jednak wobec ograniczoności środków finansowych będących w dyspozycji władz gminy trzeba niestety, w ślad za tym, ograniczać liczbę i zakres celów rozwojowych. W wielu przypadkach jest to wybór celów "najważniejszych z ważnych". Innymi słowy, proces formułowania celów rozwoju nie może przerodzić się w „koncert życzeń”, a winien doprowadzić do wyboru takich celów, które z punktu widzenia dynamizowania procesów rozwojowych mają znaczenie strategiczne.

Biorąc powyższe pod uwagę, opracowano katalog celów rozwoju Gminy Stare Babice, który został opracowany według z góry określonego porządku, a mianowicie: cele zawarte w katalogu tworzą układ hierarchiczny (im niższy poziom hierarchiczny tym większy stopień szczegółowości zapisu celów). Katalog składa się z trzech poziomów hierarchicznych, a mianowicie:

Poziom I – Generalny cel kierunkowy (misja rozwoju), wyrażający syntetyczną deklarację intencji władz Gminy Stare Babice, jaka stoi u podstaw formułowania Strategii Rozwoju. Określa on zasadnicze kierunki jej dalszego rozwoju, czyli wskazuje „do czego będziemy zmierzać w przyszłości”. Umożliwia on skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej wiązce celów i zadań realizacyjnych. Tak więc, generalny cel kierunkowy to zestaw względnie trwałych dążeń władz Gminy Stare Babice, na które powinny być przede wszystkim zorientowane działania realizacyjne.

Poziom II – Cele strategiczne, będące konkretyzacją generalnego celu kierunkowego (misji rozwoju). Wskazują one priorytetowe obszary (dziedziny) zaspokajania potrzeb mieszkańców Gminy Stare Babice.

Poziom III – Cele operacyjne, będące konkretyzacją celów strategicznych. Są one formułowane jako cele funkcjonalne, tzn. wyrażające pożądane potrzeby, które powinny być zaspokojone w określonym horyzoncie czasu, czyli do 2020 roku. Do każdego celu operacyjnego został przyporządkowany określony zestaw zadań realizacyjnych.

Ogólnie rzecz biorąc, cele rozwoju Gminy Stare Babice wynikają z trzech podstawowych przesłanek, a mianowicie:

po pierwsze – wzmocnienia oraz pełnego wykorzystania dla dalszego rozwoju, obecnie występujących, pozytywnych zjawisk, tendencji i procesów społeczno-gospodarczych, czyli **silnych stron gminy**,

po drugie – konieczności eliminowania słabych stron gminy lub łagodzenia ich negatywnych skutków dla mieszkańców, gospodarki, środowiska przyrodniczego i zagospodarowania przestrzennego w postaci zapóźnień, barier i ograniczeń rozwojowych, czyli **likwidacji występujących obecnie zaległości**,

po trzecie – konieczności tworzenia warunków (podstaw) dla zaspokajania różnorodnych potrzeb społecznych i gospodarczych w przyszłości, czyli **tworzenia nowych impulsów (możliwości) rozwojowych**.

5.2. Generalny cel kierunkowy

Przystępując do formułowania generalnego celu kierunkowego, celów strategicznych, a następnie celów operacyjnych rozwoju Gminy Stare Babice wzięto pod uwagę:

- obecny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego i stopień zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców gminy,
- wyniki analizy uwarunkowań i głównych problemów rozwoju gminy.
- Umożliwiło to wskazanie zwłaszcza tych problemów, które mogą utrudniać lub hamować rozwój gminy w sytuacji, gdy nie będą one pomyślnie rozwiązywane. Tworzą one katalog obecnie niezaspokojonych potrzeb społeczno-gospodarczych. Wzięto także pod uwagę konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju oraz możliwości pozyskiwania środków pomocowych Unii Europejskiej z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności na współfinansowanie realizacji zadań własnych. Stąd też, przy formułowaniu celów rozwoju Gminy Stare Babice uwzględniono ustalenia zawarte w:
 - Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 (założenia),
 - Narodowej Strategii Spójności (Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia) 2007-2013 – wstępny projekt (dokument określa cele, priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty Europejskiej na lata 2007-2013),
 - Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013 (wstępny projekt),
 - Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2020 roku,
 - Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego,
 - Strategii rozwoju powiatu warszawskiego zachodniego do 2015 roku,
 - Planie rozwoju lokalnego powiatu warszawskiego zachodniego do 2013 roku.

Formułując cele rozwoju nie poszukiwano nowej roli Gminy Stare Babice w otoczeniu, czy też funkcji dominującej, lecz wskazywano na **konieczność umacniania jej dotychczasowej różnorodności i wielofunkcyjności**, jako podstawy do trwałego i zrównoważonego rozwoju. Działania na rzecz umacniania jej dotychczasowej różnorodności i wielofunkcyjności będą więc zmierzać do:

- tworzenia jak najlepszych warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy i wzrostu przedsiębiorczości jej mieszkańców – *efekt działań: trwały i dynamiczny rozwój*

gospodarczy, umożliwiając dalszy wzrost zamożności mieszkańców i dochodów budżetu gminy,

- stałego wzrostu poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych (usługi społeczne i bezpieczeństwo publiczne) – *efekt działań: jakościowe zmiany w poziomie życia mieszkańców,*
- likwidacji niedoborów w zakresie infrastruktury służącej ochronie środowiska przyrodniczego i osiągnięcia europejskich standardów w zakresie jego ochrony (norm zawartych w Dyrektywach Unii Europejskiej) – *efekt działań: zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańcom.*

Stąd też, u podstaw formułowania celów rozwoju Gminy Stare Babice leży przekonanie jej władz, że ma ona potencjalne szanse stania się:

- Gminą atrakcyjną do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także spędzania czasu wolnego przez przyjezdnych.
- Gminą zapewniającą jak najlepszą jakość świadczonych usług społecznych (edukacja, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, kultura i sztuka, sport i rekreacja) oraz troszczącą się o jak najlepszy stan bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- Gminą posiadającą sprawne powiązania siecią drogową i transportem publicznym z otoczeniem, w tym zwłaszcza z Warszawą, a także zmodernizowany wewnętrzny układ drogowy wraz z urządzeniami zapewniającymi maksymalne bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów i kierowców.
- Gminą prowadzącą aktywną promocję swych walorów i zasobów, aktywnie współpracującą z władzami powiatu warszawskiego zachodniego i poszczególnych gmin wchodzących w jego skład oraz władzami samorządowymi województwa mazowieckiego przy rozwiązywaniu wspólnych problemów dla dobra i pomyślności mieszkańców i wzrostu jej rangi w otoczeniu.

Biorąc powyższe pod uwagę, sformułowano generalny cel kierunkowy (misję rozwoju) i strategiczne cele rozwoju Gminy Stare Babice:

Generalny cel kierunkowy (misja rozwoju)

Stare Babice są nowoczesną gminą o ciekawej historii i unikalnej przyrodzie, dobrym miejscem do życia i inwestowania

5.3. Strategiczne cele rozwoju

Jako strategiczne przyjęto trzy równorzędne cele rozwoju Gminy Stare Babice:

Cel strategiczny I

Podniesienie atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania poprzez rozwój infrastruktury, usprawnienie komunikacji, poprawę bezpieczeństwa oraz właściwą urbanizację

Cel strategiczny II

Przyciągnięcie inwestycji z zewnątrz, aktywizacja gospodarcza mieszkańców oraz zwiększenie dochodów gminy

Cel strategiczny III

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie lokalnych inicjatyw oraz rozwój bazy sportowo, rekreacyjnej i edukacyjnej

Sformułowany powyżej generalny cel kierunkowy oraz strategiczne cele rozwoju Gminy Stare Babice stanowią syntetyczną deklarację władz samorządowych, co do kierunków przyszłego jej rozwoju. Cele strategiczne są równorzędne względem siebie, stąd też ich uszeregowanie spełnia jedynie funkcję porządkującą.

Powyższych celów nie należy traktować w kategoriach wizji docelowego stanu Gminy Stare Babice, lecz w kategoriach celów – procesów rozwojowych, służących coraz lepszemu

zaspokajaniu różnorodnych potrzeb mieszkańców i gospodarki lokalnej oraz przyczyniających się do wzrostu konkurencyjności i rangi gminy w otoczeniu.

Z przyjętych celów strategicznych rozwoju wynika, że deklarowaną intencją władz gminy Stare Babice jest konsekwentne dążenie do tego, aby stawała się ona w coraz większym stopniu gminą przyjazną mieszkańcom, przedsiębiorczą, nowoczesną i zamożną oraz bezpieczną, a także potrafiącą sprostać wymogom integracji Polski z Unią Europejską.

6. Strategiczne programy działań realizacyjnych

Strategiczne programy działań realizacyjnych zawierają zestaw planowanych (zamierzonych) zadań realizacyjnych, służących osiągnięciu generalnego celu kierunkowego i strategicznych celów rozwoju Gminy Stare Babice w postaci:

- po pierwsze – zestawu **celów operacyjnych**, określających poszczególne problemy, jakie powinny być rozwiązane, aby zrealizować zdefiniowane cele strategiczne,
- po drugie – zestawu **zadań realizacyjnych**, określających konkretne przedsięwzięcia, które winny być zrealizowane w ramach poszczególnych celów operacyjnych – określają one sposoby osiągnięcia przyjętych celów rozwoju (generalnego celu kierunkowego, celów strategicznych i operacyjnych).

Z punktu widzenia kompetencyjnego zadania zapisane w strategicznych programach działań realizacyjnych można podzielić na zadania własne, za realizację których są odpowiedzialne z mocy prawa Władze Gminy Stare Babice oraz pozostałe zadania, za realizację których odpowiedzialne są inne podmioty decyzyjne (np. władze powiatu warszawskiego zachodniego, władze województwa mazowieckiego, administracja rządowa, itd.).

W przypadku zadań wykraczających poza ustawowe kompetencje władz Gminy Stare Babice, ich rola będzie koncentrowała się na:

- prowadzeniu działań inspirujących, stymulujących i wspierających realizację określonych zadań,
- współpracy oraz pomocy organizacyjnej i kadrowej przy realizacji określonych zadań,
- współfinansowaniu określonych zadań,

- wpływowaniu na stosowne podmioty decyzyjne i monitorowaniu ich, aby zrealizowały one zadania przypisane im z mocy prawa.

Biorąc powyższe pod uwagę, sformułowano cztery strategiczne programy działań realizacyjnych, stanowiące podstawę realizacji misji rozwoju i strategicznych celów rozwoju Gminy Stare Babice.

Cele operacyjne i zadania realizacyjne

Strategiczny program działań realizacyjnych - Strefa gospodarcza
Cel operacyjny: Aktywizacja gospodarcza poprzez rozwój bazy dla turystyki rekreacyjnej i wspieranie miejscowego rolnictwa
Zagospodarowanie wysypiska w Klaudynie pod tereny rekreacyjne
Budowa ścieżek rowerowych obejmujących gminy kampinoskie w ramach Międzygminnego Związku Gmin „Kampinos” (tzw. Szlak Chopinowski)
Przygotowanie terenów pod inwestycje sportowo-rekreacyjne na obrzeżu Kampinoskiego Parku Narodowego. (Udział gminy: przygotowanie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, aktywne poszukiwanie inwestora do budowy pól golfowych i turystycznej infrastruktury gastronomiczno-wypoczynkowej, pomoc w promocji)
Pomoc w organizacji grup producenckich dla rolników
Cel operacyjny: Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej i edukacyjnej
Budowa ośrodka sportowo-edukacyjnego we wsi Zielonki Parcela
Modernizacja zbiorników wodnych z przeznaczeniem na rekreację we wsiach Blizne Jasińskiego, Latchorzew i Borzęcin Duży
Budowa zespołów sportowo-rekreacyjnych przy placówkach oświatowych na terenie gminy
Pozyskanie działek pracowniczych w Zielonkach z przeznaczeniem na budowę nowej szkoły oraz rozwój sportu i rekreacji w gminie
Budowa Centrum edukacyjno-kulturalno-informacyjnego wraz z biblioteką w Starych Babicach

<p>Strategiczny program działań realizacyjnych - Strefa społeczna</p>
<p><i>Cel operacyjny:</i> Poprawa bezpieczeństwa, ochrona zdrowia, opieka nad słabszymi</p>
<p>Kontynuacja programu promocji zdrowia i prewencji chorób układu krążenia</p>
<p>Interaktywna strona internetowa o występujących zagrożeniach</p>
<p>Kontakty mieszkańców z policją – każdy mieszkaniec zna swojego dzielnicowego</p>
<p>Tworzenie klas integracyjnych w placówkach oświatowych na terenie gminy</p>
<p>Budowa mieszkań socjalnych</p>
<p><i>Cel operacyjny:</i> Usprawnienie urzędu i zwiększenie wpływów do budżetu gminy</p>
<p>Informatyzacja gminy – uruchomienie terminala komputerowego (m.in. przewodnik po usługach publicznych, wzorce formularzy i procedur, urzędowe terminy)</p>
<p>Budowa lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</p>
<p>Promocja gminy</p>
<p>Stworzenie w Urzędzie Gminy „Punktu obsługi mieszkańców”</p>
<p><i>Cel operacyjny:</i> Wspieranie lokalnych inicjatyw kulturalnych, edukacyjnych i charytatywnych</p>
<p>Rezerwowanie w budżecie gminy środków finansowych na zlecenie zadań własnych organizacjom pożytku publicznego</p>
<p>Rezerwowanie w budżecie gminy środków finansowych na wspieranie inicjatyw lokalnych</p>
<p>Lokalizacja stacji Caritas przy ośrodku zdrowia w Starych Babicach</p>
<p>Kontynuacja wolontariatu na rzecz potrzebujących</p>

Strategiczny program działań realizacyjnych - Strefa ekologiczna i przestrzenna
Cel operacyjny: Udostępnienie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, uzupełnienie infrastruktury inżyniersko-technicznej i ochrona środowiska
Dokończenie budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenach obecnie zamieszkałych
Opracowywanie zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i uzbrajanie nowych terenów pod budownictwo
Program mieszkaniowy dla nauczycieli
Wspieranie ponadlokalnych inwestycji drogowych
Budowa zakładu segregacji odpadów komunalnych z udziałem m.st. Warszawy
Rekultywacja wysypiska w Kaludynie z wykorzystaniem zgromadzonych tam zasobów gazu
Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów
Cel operacyjny: Rozwój centrum urbanistycznego z nawiązaniem do miejscowych tradycji
Ubieganie się gminy o prawa miejskie
Budowa pasażu spacerowo-handlowego na terenie obecnej Spółdzielni Handlowo-Usługowej w Starych Babicach z Rynku do trasy warszawskiej
Urządzenie terenów parkowo-rekreacyjnych nad Strugą w Starych Babicach
Nadanie centrum gminy unikalnego charakteru

Strategiczny program działań realizacyjnych - Strefa infrastruktury transportowej
Cel operacyjny: Usprawnienie komunikacji i ochrona przed zagrożeniami komunikacyjnymi
Zmniejszenie kolizji drogowych poprzez instalację wideo-radarów

Budowa ścieżek rowerowych między miejscowościami dla lepszego ich skomunikowania
Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą
Rozbudowa komunikacji publicznej (autobusowej) w korelacji z rozwojem budownictwa mieszkaniowego
Bezpieczna droga do szkoły – zabezpieczenie skrzyżowań w pobliżu szkół

7. Uwarunkowania realizacji ustaleń strategii

Skuteczna i efektywna realizacja celów oraz zadań zapisanych w **Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Stare Babice do 2020** roku zależy z jednej strony od sprzyjających uwarunkowań zewnętrznych, czyli szans rozwojowych, tkwiących w otoczeniu gminy, z drugiej zaś – od sprzyjających uwarunkowań wewnętrznych w postaci aktywnych, systematycznych oraz skoordynowanych działań Rady Gminy, Wójta Gminy, pracowników Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych oraz rad sołeckich na rzecz ich urzeczywistnienia, a także partnerskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami funkcjonującymi na terenie gminy, władzami powiatu warszawskiego zachodniego i poszczególnych gmin wchodzących w jego skład oraz nawiązywania współpracy z gminami zagranicznymi.

Skuteczna i efektywna realizacja ustaleń Strategii wiąże się z koniecznością ciągłej pracy nad **usprawnianiem struktur organizacyjnych i procedur postępowania urzędowego**. Dotyczyć to winno zarówno w stosunku do normalnego, rutynowego działania administracyjnego, które musi odpowiadać oczekiwaniom mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych, jak i działań związanych z realizacją ustaleń strategicznych. **Modyfikacja struktury organizacyjnej** powinna być podporządkowana kryterium funkcji, jakie poszczególne referaty Urzędu Gminy muszą wypełniać w realizacji ustaleń Strategii, a mianowicie:

- *Funkcje strategiczne* winien realizować Referat Rozwoju Gminy, którego podstawowym zadaniem byłaby koordynacja realizacji polityki rozwoju społeczno-gospodarczego

gminy, wynikającej z ustaleń Strategii i innych programów i planów działania oraz pozyskiwanie środków pomocowych UE,

- *Funkcje operacyjne* winny wypełniać pozostałe referaty Urzędu Gminy oraz gminne jednostki organizacyjne. Do ich zadań należałoby opracowywanie programów i planów wykonawczych konkretnych zadań realizacyjnych zapisanych w Strategii, a także nadzór i kontrola przebiegu ich realizacji.

Niezwykle ważną sprawą jest również **funkcjonowanie sprawnych procedur postępowania urzędowego**. Procedury te muszą być podporządkowane ustaleniom Strategii. Muszą one charakteryzować się brakiem rutynowości i biurokratyzmu, co wymaga pozytywnego nastawienia ze strony wszystkich pracowników Urzędu Gminy i krótkich terminów przy załatwianiu wszelkich spraw.

Skuteczna realizacja ustaleń Strategii wymaga opracowania **Wieloletniego Planu Inwestycyjnego** oraz **Wieloletniego Planu Finansowego**. Pierwszy z nich określa listę zadań inwestycyjnych w układzie priorytetowym (rankingowym) przewidzianych do realizacji wraz z zakresem rzeczowym i finansowym w rozbiciu na poszczególne lata. Innymi słowy, stanowi on zbiór wyselekcjonowanych, ocenionych i zaakceptowanych do realizacji - przez władze Gminy Stare Babice - komunalnych zadań inwestycyjnych w określonym horyzoncie czasu. Jego posiadanie przyczynia się do racjonalizacji wydatków inwestycyjnych. Drugi - stanowi podstawowe narzędzie efektywnego zarządzania finansami gminy. Określa on:

- niezbędny, racjonalny poziom wydatków bieżących zapewniający wykonanie wszystkich zadań statutowych samorządu gminnego,
- wolne środki *brutto*, które można wykorzystać na finansowanie inwestycji gminnych i obsługę długu,
- wolne środki *netto* na realizację gminnych programów inwestycyjnych (a więc po uwzględnieniu kosztów obsługi istniejącego zadłużenia i zabezpieczenia środków na obsługę planowanego zadłużenia),
- górny pułap możliwości zadłużenia się gminy – przyjmując najbardziej prawdopodobne założenia co do warunków kredytowania inwestycji gminnych.

Oba plany stanowią „pomost” pomiędzy ustaleniami Strategii, a corocznymi budżetami gminy.

Niezwykle ważnym uwarunkowaniem skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń Strategii jest dobrze zorganizowany **system informacji o zjawiskach i procesach dokonujących się na terenie gminy**, przez który należy rozumieć zintegrowany zespół ludzi, środków oraz metod (programów) zbierania, przechowywania, przetwarzania, aktualizowania niezbędnych danych potrzebnych władzom Gminy Stare Babice do podejmowania decyzji dotyczących planowania, modyfikowania i kontroli realizacji ustaleń Strategii. Jeśli tak rozumiany system ma być skuteczny, nie może ograniczać się wyłącznie do gromadzenia informacji, lecz musi także zapewniać stałą i merytoryczną ich analizę. Stąd też przy jego organizowaniu muszą być spełnione następujące warunki:

- dostarczanie informacji kompleksowych oraz aktualnych w celu ich skutecznego i efektywnego wykorzystania;
- dostarczanie informacji tym, którzy ich rzeczywiście potrzebują w formie nadającej się bezpośrednio do użytku i najdogodniejszej do podjęcia określonych decyzji;
- umożliwienie stałego monitorowania stanu istniejącego, silnych i słabych stron gminy, konkurencyjności jego gospodarki, stanu zagospodarowania przestrzennego, stanu środowiska przyrodniczego i ochrony dziedzictwa kulturowego itp.;
- zapewnienie wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi gminy oraz między kierownictwem a pracownikami;
- umożliwienie wczesnego rozpoznania nadchodzących zmian tkwiących w otoczeniu gminy (szanse i zagrożenia rozwojowe);
- umożliwienie wyszukiwania i kojarzenia danych z różnych źródeł oraz ich przedstawianie w układach sprawozdawczych, tabelarycznych i graficznych;
- umożliwienie przeprowadzenia prac prognostycznych (np. prognoza zapotrzebowania na urządzenia infrastruktury technicznej, dochodów i wydatków budżetu gminy, oraz konstruowania ocen ekonomicznych, inwestycyjnych i finansowych przedsięwzięć rozwojowych);

Tak rozumiany system informacji musi obejmować poszczególne sfery funkcjonalne gminy, tj. społeczną, gospodarczą, ekologiczną, przestrzenną, infrastrukturalną i finansową, wszystkie szczeble kierowania i poziomy decyzyjne, a także wzajemne relacje gmina i jej otoczenie.

Skuteczna i efektywna realizacja ustaleń Strategii wymaga ze strony władz gminy **poszukiwania partnerów społecznych chętnych do współpracy**. W tym celu będą one inicjować i koordynować partnerską współpracę z organizacjami pozarządowymi, lokalnymi środowiskami opiniotwórczymi i radami sołectkimi oraz przedsiębiorcami funkcjonującymi na terenie gminy, a także pozyskiwać wolontariuszy. Partnerska współpraca Władz Gminy Stare Babice z przedsiębiorcami umożliwi poznanie ich potrzeb oraz możliwości rozwojowych. Ułatwia to tworzenie jak najlepszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza przez małe i średnie firmy. Współpraca ta pozwala również na włączenie się przedsiębiorców w rozwiązywanie problemów gminy, a także prowadzenie wspólnej promocji.

Promocja walorów i zasobów Gminy Stare Babice jest istotnym uwarunkowaniem skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń strategicznych. Ma ona na celu wyrobienie pozytywnego obrazu (image) gminy u potencjalnych inwestorów, mieszkańców i turystów. Promocja musi być prowadzona w sposób aktywny i nie może zaniedbywać żadnych sposobności, tak w środkach masowej informacji, jak i podczas różnego rodzaju konferencji, targów, kontaktów z odpowiednimi agendami rządowymi, czy wreszcie bezpośrednich kontaktów z potencjalnymi inwestorami. W celu efektywnego promowania gminy musi być opracowany kompleksowy program jej promocji, który z jednej strony - podkreślać będzie jej atrakcyjność lokalizacyjną, z drugiej zaś - nastawiać się na konkretnych inwestorów i turystów.

Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Część ustaleń zapisanych w Strategii może być realizowana wspólnie w ramach powiatu warszawskiego zachodniego jako całości lub z wybranymi gminami, wchodzącymi w jego skład, a także z innymi gminami. Wspólna realizacja przedsięwzięć przyczyniać się będzie do lepszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz racjonalizacji wydatków finansowych. Takie podejście będzie również czynnikiem zwiększającym szanse na uzyskanie wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych, w tym zwłaszcza środków pomocowych Unii Europejskiej.

Do skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń Strategii przyczyniać się może również **rozwój międzynarodowej partnerskiej współpracy Gminy Stare Babice**. Umożliwia bowiem ona skorzystanie z doświadczeń gmin zagranicznych, a także umożliwia realizację wspólnych

przedsięwzięć, na które można uzyskać wsparcie ze strony Unii Europejskiej. Współpraca ta jest również ważna z punktu widzenia nawiązywania bezpośrednich kontaktów mieszkańców współpracujących gmin, przedsiębiorców działających na ich terenie, organizację wspólnych przedsięwzięć kulturalnych i sportowych.

Reasumując należy stwierdzić, że wdrażanie ustaleń **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Stare Babice do 2020 roku** zależy od wielu uwarunkowań, które ogólnie można określić następująco:

- adekwatna do zaplanowanych zadań struktura organizacyjna Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych oraz sprawne procedury postępowania urzędowego,
- sprawne i skuteczne przywództwo w postaci władz gminy, tworzące jak najlepsze warunki techniczne i organizacyjne dla realizacji wytyczonych celów, a także motywujące pracowników gminnych do aktywnych działań na rzecz realizacji ustaleń strategicznych,
- odpowiednio przygotowane kadry (pracownicy Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych do realizacji ustaleń strategicznych),
- współpraca z otoczeniem (organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, władzami innych samorządów terytorialnych w kraju i zagranicą),
- aktywna prorozwojowa polityka finansowa władz gminy, polegająca na długookresowej maksymalizacji dochodów budżetowych, racjonalizacji wydatków bieżących, wzroście i poprawie efektywności wykorzystania środków inwestycyjnych oraz aktywnym pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł krajowych i zagranicznych na realizację zaplanowanych przedsięwzięć rozwojowych – jest to szczególnie ważna sprawa w kontekście bardzo trudnej obecnie sytuacji finansowej gminy,
- sprawne systemy informacyjne (dostęp do rzetelnej informacji) oraz kontrolne i monitorujące przebieg realizacji ustaleń strategii.

8. Kontrola, monitoring i ocena efektów realizacji ustaleń strategii

Dla skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Stare Babice do 2020 roku** niezbędne jest stworzenie systemu stałego monitorowania, kontroli i oceny efektów realizacji jej ustaleń.

Monitorowanie i kontrola jest to proces, który ma na celu systematyczne analizowanie stanu zaawansowania realizacji poszczególnych przedsięwzięć (zadań realizacyjnych, projektów)

i ich zgodności ze sformułowanymi celami. Jego istotą jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało, a co nie zostało zrobione, a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele. Stanowi więc podstawę do rozwiązywania problemów, gdyż nastawiona jest na ich wykrywanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom.

Monitorowanie i kontrola wdrażania ustaleń Strategii będzie obejmowała w szczególności:

- weryfikację zgodności uzyskiwanych efektów z założonymi celami,
- weryfikację zgodności założonych planów finansowych z faktyczną ich realizacją,
- korygowanie (modyfikowanie) ustaleń Strategii,
- ocenę efektywności wykorzystania środków finansowych pozostających w dyspozycji budżetu gminy i aktualizację prognoz finansowych,
- wczesne diagnozowanie trudności mogących mieć niekorzystny wpływ na realizowane przedsięwzięcia, zwłaszcza na ich terminowość i ostateczne koszty realizacji,
- sporządzanie - raz w roku - sprawozdania z wykonania ustaleń strategicznych przez Wójta Gminy Stare Babice i jego przedkładania Radzie Gminy Stare Babice do akceptacji.

Monitoring i kontrola realizacji ustaleń Strategii mają więc za zadanie szybko wykrywać tendencje i zdarzenia mogące mieć negatywny wpływ na skalę i tempo realizacji założonych celów rozwoju i planowanych przedsięwzięć realizacyjnych.

Z kolei, ocena efektów realizacji ustaleń Strategii umożliwia - poprzez odpowiednio dobrany system mierników - badać rezultaty (postępy) w zaspokojeniu potrzeb mieszkańców Gminy Stare Babice. Będzie ona prowadzona w dwóch aspektach: on-going (bieżąca) – ocenie tej będą podlegać poszczególne przedsięwzięcia w trakcie ich realizacji oraz ex-post - ocenie tej będą podlegać poszczególne przedsięwzięcia po ich zakończeniu. Przy ocenie efektów realizacji ustaleń Strategii należy uwzględnić następujące trzy kryteria:

- 1) skuteczności, co pozwala określić, czy cele zapisane w Strategii zostały osiągnięte,
- 2) efektywności, co pozwala porównać zasoby zaangażowane przy realizacji danego przedsięwzięcia z rzeczywistymi osiągnięciami - jest to stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów,
- 3) korzystności, co pozwala ocenić faktyczne efekty z realizacji danego przedsięwzięcia - jest to ocena „saldo” skutków pozytywnych i negatywnych powstałych w wyniku jego realizacji.

Ocena efektów zdefiniuje również czynniki, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia we wdrażaniu poszczególnych przedsięwzięć, a także określi rekomendacje i proponowane zmiany w zapisach Strategii.

W celu ułatwienia monitorowania, kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Stare Babice do 2020 roku** wprowadzić należy zestaw mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w jej realizacji. Zestaw mierników monitorujących stopień realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz stan istniejący prezentuje poniższe zestawienie (należy je obliczać i podawać z roku na rok):

Mierniki o charakterze ogólnym
Liczba ludności ogółem, w tym kobiet
Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym
Przyrost naturalny ludności
Saldo migracji (różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań)
Dochody ogółem budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Dochody własne budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Wydatki inwestycyjne z budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach budżetu gminy
Wielkość zadłużenia budżetu gminy
Liczba projektów współfinansowanych środkami Unii Europejskiej
Wielkość środków finansowych pozyskanych z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (w tys. zł)
Cel strategiczny: Podniesienie atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania poprzez rozwój infrastruktury, usprawnienie komunikacji, poprawę bezpieczeństwa oraz właściwa urbanizację
Odsetek długości dróg gminnych o nawierzchni twardej
Odsetek dróg gminnych poddanych modernizacji i remontom w stosunku do ogółu dróg tego wymagających
Odsetek dróg posiadających oświetlenie oraz chodniki w stosunku do wielkości niezbędnych
Długość ścieżek rowerowych (w km)
Odsetek mieszkańców korzystających w sieci wodociągowej

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej
Ilość surowców wtórnych poddanych segregacji
Liczba osób i rodzin objęta pomocą społeczną
Odsetek osób i rodzin objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców miasta
Przeciętna kwota świadczeń z opieki społecznej na 1 korzystającego w zł
Wielkość środków finansowych z budżetu gminy wydatkowanych na uzbrojenie terenów inwestycyjnych
Cel strategiczny: Przyciągnięcie inwestycji z zewnątrz, aktywizacja gospodarcza mieszkańców oraz zwiększenie dochodów gminy
Liczba podmiotów gospodarczych
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
Saldo podmiotów gospodarczych znajdujących się ewidencji Urzędu Gminy (różnica między nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami w ciągu danego roku)
Cel strategiczny: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie lokalnych inicjatyw oraz rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej i edukacyjnej
Liczba osób korzystających z obiektów sportowych w ciągu roku
Liczba osób korzystających z biblioteki publicznej
Liczba imprez kulturalnych i sportowych w ciągu roku
Wielkość środków finansowych z budżetu gminy wydatkowanych na zadania z zakresu sportu i rekreacji
Wielkość środków finansowych z budżetu gminy wydatkowanych na zadania z zakresu edukacji
Wielkość środków finansowych z budżetu gminy wydatkowanych na inicjatywy osiedlowe, głównie organizację i wyposażenie placów zabaw

Tak określone mierniki pozwalają na ukazanie dynamiki zachodzących zmian w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w czasie i stopień zaawansowania realizacji przyjętych celów operacyjnych i strategicznych. Powyższe mierniki można również stosować do porównań z innymi gminami, średnią powiatową, wojewódzką i ogólnokrajową.

*Przewodniczący Rady Gminy
(-) mgr inż. Antoni Gąsowski*